

Pred priznanjem Francove vlade

Dasi Bérardova misija v Burgosu tudi sedaj ni rodila zaželenih rezultatov, bosta Francija in Anglija vendarle priznali burgoško vlado že prihodni teden — Zanimivi angleški komentarij — Pred priznanjem izide manifest prezidenta Azane

BURGOS, 24. februarja. Posebni odposlanec francoske vlade, senator L. Bérard, se je sinoči vrnil v Burgos, kjer se je nastanil v hotelu »Cordonu«. Tam je imel nato tudi sestanek z nacionalističnim zunanjim ministrom generalom Jordano. Bérard je bil sprejet v Burgosu zelo hladno in nacionalistični tisk o njegovem prihodu sploh ne poroča. Tudi prvi razgovor med Bérardom in Jordano je bil izredno kratek. Danes se je Bérard ponovno sešel z Jordano, nakar se vrne v Pariz. Kakor je bilo mogoče izvedeti, stoji general Franco na stališču, da morata Francija in Anglija najprej priznati njegovo vlado de facto in de iure, ker bo določanje o ostalih vprašanih mogoče šele potem. General Franco, ki Bérarda tudi tokrat sam ne bo sprejel, je odklonil tudi vsako posredovanje za pogajanja s prezidentom Azano in sploh republikansko vlado, in sicer z motivacijo, da se skrivajo za to akcijo mednarodne mahinacije. Nasprotno pa nadaljuje priprave za odločilno ofenzivo na Madrid in upa, da bo osrednja Španija osvojena v še krajšem času, kakor je bila Katalonija.

POLOŽAJ V FRANCJI

PARIZ, 24. febr. Senator Bérard se bo vrnil v Pariz jutri, v soboto, in takoj poročal vladi o rezultatu svoje zadnje misije v Burgosu. Jutri zvečer bo posvetovanje vlade, v ponedeljek pa seja ministrskega sveta, na kateri bo storjena odločitev glede priznanja vlade generala Franca. Zdi se, da se bo francoska vlada na prigovarjanje angleške vlade kljub Bérardovim neuspehom v Burgosu odločila za priznanje. V tem primeru bi se izvršilo priznanje burgoške nacionalistične vlade s strani Francije in Anglije skupno v začetku prihodnjega tedna. Danes popoldne bo seja francoske poslanske zbornice, ki bo, kakor se sodi, precej burna, in to prav zaradi vprašanja priznanja Francove vlade. Ni izključeno, da bo stavljeno na glasovanje tudi vprašanje zapuščine ali nezaupnice Daladierjevi vladi.

ANGLEŠKE KALKULACIJE

LONDON, 24. febr. Angleška vlada se je boje načelno že odločila za priznanje vlade generala Franca in pritiska sedaj tudi na Pariz, da se odloči v enakem smislu, ker obstaja med obema vladama dogovor, da se mora izvršiti priznanje skupno. Angleška vlada stoji namreč na stališču, da bi bilo za Anglijo in Francijo nečastno, ako bi moletovali v Burgosu za kakšno koncesijo in bi to izgledalo, kakor da se nacionalistov bojita. V komentariju k temu in položaju Anglije na Pirenejskem polotoku po likvidaciji španske državljanske vojske se tu mnogo govori o Portugalski, ki igra v sedanjem evropskem položaju dosti večjo vlogo, kakor se sicer misli. Angleški politiki ne dvomijo v visoko vrednost angleške zveze s Portugalsko, a dočim je bila ta zveza doslej koristna bolj Portugalski kakor Angliji, postaja sedaj važnejša za Anglijo. V primeru, ako bi se nacionalistična Španija res dala zopet pod Italijo in Nemčijo v kako volaško akcijo proti Franciji in Angliji, bi postala Portugalska operativna baza za angleško ekspedicijsko vojsko, kakor je v zgodovini že bila. S tem računajo v Londonu kot z gotovim dejstvom, čeprav se uradno o tem nikoli ne govori. Zato pa v Londonu tudi ni nobenega strahu pred priznanjem generala Franca.

ANGLEŠKA DEMARŠA V RIMU

V zvezi s Španijo se vrše zadnje dni živahni razgovori tudi med Londonom in Rimom, kjer je veleposlanik Perth bil tekom enega tedna trikrat pri grofu Ciano. Izrečno se pa tu naglašalo, da se s strani Anglije ne ponuja Italiji absolutno nobena koncesija in tudi ne gre za kako posredovanje, kakor so napačno pisali

nekateri listi. V resnici gre za energični angleški pritisk na Italijo, in to glede Španije in ostalih vprašanih. Na vsak nov Mussolinjev vojaški ukrep pošlje Chamberlain Mussoliniju vprašanja, ki se na-

našajo na angleško-italijanski sporazum in obenem opozarja, da je nedotakljivost francoskega ozemlja sestavni del statusa quo na Sredozemskem morju. V takojšnjih političnih krogih zatrijujejo zato, da so se odnošaji med Londonom in Rimom v zadnjem času zopet napeli.

AZANOV MANIFEST

LONDON, 24. febr. Priznanje Francove vlade je mogoče pričakovati za prihodnji teden. Angleška vlada pa bo pred objavo priznanja obvestila 24 ur prej prezidenta španske republike Azano, da bo mogoče še pravočasno objaviti svoj manifest na španski narod, v katerem bo pozval republikance h kapitulaciji, a nacionaliste k humanemu postopanju s premaganimi nasprotniki. V tem manifestu bo Azana objavil tudi svoj odstop s položaja predsednika republike. S tem bo likvidirana tudi Negrinova republikanska vlada in sklenjeno bo premirje.

Razmere v bivši Avstriji

KAKO OPISUJE ANGLEŠKI LIST POLOŽAJ NA DUNAJU IN DRUGOD PO VZHOJNI MARKI STALNO NARAŠČANJE NEZADOVOLJSTVA.

LONDON, 24. februarja. Angleški tisk, tudi najbolj resen, se zadnje čase vedno bolj bavi s položajem v bivši Avstriji. Tako piše »Evening Standard« z Dunaja, da je položaj tam sedaj mnogo težavnejši, kakor ga je morala nacionalno-socialistična vlada doslej obvladovati. Preko noči so se pojavili po dunajskih ulicah napisi: »Osvobodili smo se Turkov, pa se bomo tudi Nemcev«. Komunisti imajo več pristašev kakor kdaj prej in se jim delavci iz protesta v množicah pridružujejo.

Domači nacionalni socialisti se upirajo diktatu Gestapa (tajne policije), ki zapira brezobzirno vse, ne glede na njihov položaj in zasluge, ki si dovoli kakršno koli kritiko. V Dunajskem Novem mestu je veliko koncentracijsko taborišče za same nacionalne socialiste iz bivše Avstrije. Šele pred nekaj dnevi jih je bilo aretiranih in odposlanih tja 127. Veliko nezadovoljstvo pa povzroča tudi večno berzovanje po ulicah in hišah za zimsko pomoč in druge zbirke.

Nemčija nikoli več monarhija

ZANIMIVO PREDAVANJE ROSENBERGA V KRALJEVCU. NAPADEL JE OSTRO POLITIČNI KATOLICIZEM, OBŽALOVAL PROTESTANTIZEM IN OBSODIL VILJEMA II.

BERLIN, 24. februarja. Znani ideolog Rosenberg je imel v Kraljevcu (Königsberg) predavanje o svetovnem nazoru in političnih silah v preteklosti, v katerem je zelo ostro napadel politično katolištvo, kateremu je nacionalni socializem napovedal nezprosni boj do popolnega iztrebljenja. Govoril pa je tudi o nemškem protestantizmu in obžaloval, da ni znal l. 1933, združiti svojih težej z nacionalnim socializmom in se je zato razdrobil v med-

sebojno se pobijajoče skupine. Nacionalno-socialistična stranka pa nima sedaj prav nobenega namena in ne volje vmešati se v te razprtje. Ob koncu je ostro napadel tudi bivšega cesarja Viljema II., mu očital strahopeten pobjeg l. 1918. Svoj govor je sklenil z besedami: »Cesar Viljem je leta 1918. s svojim odhodom porušil tradicijo pruskih vladarjev. S tem je položil v grob tudi monarhijo, ki se zato ne bo nikoli več vrnila.«

Poljsko-slovaški sporazum

VČERAJ JE BIL PODPISAN V VARŠVI SPORAZUM MED POLJAKI IN SLOVAKI O VSEH SPORNIH ZADEVAH.

VARŠAVA, 24. februarja. Pogajanja, ki so se vršila več časa med Poljsko in Slovaško za ureditev raznih sporov in nesoglasij, ki so nastala zaradi nove razmejitev itd., so bila včeraj končana s podpisom posebnega poljsko-slovaškega sporazuma. Ta sporazum določa: 1. da obe vladi dokončno ratificirata nove meje, ki so nastale po lanskih korekturah v korist Poljske; 2. da se sklene posebna konvencija o turizmu, ki bo uredila prehod meje na Karpatih itd.; 3. da se ustanovi na slovaški univerzi v Bratislavi stolica za poljski jezik, na poljski uni-

verzvi v Varšavi pa stolica za slovaški jezik; 4. Slovaška prepusti Poljski svobodno luko v Bratislavi za promet po Donavi, Poljska pa Slovaški v Gdlini za promet po morju. Podpis sporazuma pozdravljajo tako na Poljskem kakor na Slovaškem.

OBNOVITEV ODNOSAJEV MED IRANOM IN FRANCIJO.

TEHERAN, 24. febr. Diplomatski odnošaji med Iranom (Perzijo) in Francijo so zopet obnovljeni in normalizirani. Francosko poslanstvo je zopet pričelo poslovati.

Zapiski

Von Dierksen

Govor vodje in kancelarja Adolfa Hitlerja v držav. zboru 30. jan. o gospodarskih potrebah Nemčije je sprožil z angleške strani iniciativno za intenzivno angle-

ško-nemška gospodarska pogajanja. Te dni se mudi v Londonu posebna nemška industrijska delegacija, v Berlinu pa zastopnik angleške vlade Ashton Gwatkin, dočim bo prišel te dni v prestonico tudi angleški trgovinski minister Oliver Stanley. Pri vseh teh pogajanjih igra važno posredovalno vlogo nemški veleposlanik v Londonu von Dierksen. Na poučenem mestu se zatrijuje, da je prav on pripravil vse te sestanke in pogajanja. Ali bodo ti angleško-nemški stiki uplivali tudi na politične odnose, obeh veljeli, za enkrat še ni mogoče soditi, ker tu niso v ozadju samo gospodarska vprašanja.

Kalzer ne bo n'koli več vladal Nemcem

Pred dnevi je imel nemški minister A. Rosenberg govor o idejnih in političnih silah v minulosti in sedanjosti. Med drugim je dejal tudi, da je veličina nekdanjih pruskih kraljev temeljila na tem, da so se čutili predstavniki celote in so začeli z bojem za enotnost naroda in države. Leta 1918. pa je zadnji cesar to tradicijo opustil. Svoj odhod je utemeljil z željo, da se hoče izogniti prelivanju krvi, s čimer je jasno pokazal, da se smatra za zastopnika same enega dela svojega naroda. S tem simboličnim aktom je bila monarhija pokopana in ne bo v bodočnosti nikoli več prebujena.

Dnevnik s dvema uvodnikoma

V amerikem mestu Evansville v državi Indiana se je združil list znane izdajateljске skupine Scripps-Howard »Evansville Press« z neodvisnim listom »Evansville Courier«. Ker pa se šela obeh listov nista mogla sporazumeti glede osnovnih nazorov o dogajanju, izhaja združeni list redno s dvema uvodnima stranema (str. 2 in 3), na katerih se zrcalijo različni nazorji o raznih glavnih urednikov. Ta metoda je pritegnila nase živahno zanimanje čitateljev in je pomagala novemu listu tudi finančno.

Ljudsko štetje v Nemčiji

17. maja 1939 bo v Nemčiji splošno ljudsko štetje. Prebivalstvo bo pri tem registrirano tudi po poklenih strokah. Prav tako bodo prešeta vsa industrijska in trgovska podjetja. To ljudsko štetje bi se bilo moralo vršiti že leta 1938., pa je bilo zaradi priključitve Avstrije in Sudetov odloženo.

Andreži se zanašajo le nase

R. H. Bruce Lockhart, sloviti angleški novinar in diplomatiski pisatelj, je priredil predavateljsko turneo po Združenih državah Sev. Amerike. Pri neki priložnosti je dejal, da velikonotežno oboroževanje Združenih držav dokazuje, da smo že popolnoma prešli na stran orožja, toda »da je v Angliji le malo ljudi, ki bi od Amerike kaj pričakovali v prim-ru vojne.« »Mi Angleži« je izjavil Lockhart, »se zanašamo le sami nase.«

Nemška obrambna postaja

Po poročilu »Daily Telegrapha« bodo v Berlinu v najkrajšem času zgrajeni močno radiooddalna postaja, ki bo imela namen. motiti oddajanje tujih postaj v nemškem jeziku. To bo prav za prav »obrambna« oddajna postaja, ki bo imela nalogo, onemogočiti razširjanje Nemčiji neprijetnih vesti tujih radijskih postaj.

Maribor, 24. februarja.

Leta 1935. umrl belgijski zgodovinar Henri Pirenne je svaril: »Bog ne daj, da bi Evropa znova zabredla v svoje srednjeveško napako drobljenja. Vse dosedanje delo bi bilo zaman — začeti bi bilo treba od kraja.«

Bolezen Evrope, ki nanjo namiguje Pirenne, so grajali že mnogi. Kakor antična Grčija se je tudi srednjeveška Evropa trgala na državice. Nazadnje se je zdela podobna selmu pisanih rut. Ob tekmovalnosti teh krp in krpic je trčila naša zemlja na neizmerne energije. Seveda se je marsikdo pošteno trudil, da vrne Evropi edinstvo. Toda vsak poskus je naletel na strasten odpor, vsak je utonil v neuspehu. Karel Veliki je obnovil rimsko državo po naslovu in malone tudi po obsku. Bila je velika luč, žal je ugasnila že četrto stoletja kasneje. Nemški Ottoni so ubrali pot za njegovimi stopinjami, a izkazalo se je kmalu, da mu sežejo le do pasu. Do česa se je dokopal Barbarosa? Kaj je dosegel Bizanc? In kaj so spoznali angleški kralji, ki so resno stremili za tem, da obvladajo fevdalno zrahljano Francijo? Za »Stoletne vojne« so spoznali, da jim na kontinentu žito noče v klasje. Pa Habsburžani? Kakor po dogovoru se je Evropa v gospodarskega dvozglavega orla zaganjala toliko časa, dokler ni odnehal. Ali glej, že je začel Ludovik XIV. igrati na veliko vložilo. Hotel je postati sonce Evrope, Potoki človeške krvi so mu dokazali, da to ne poudi. In sto let pozneje? Dokler bo stala Evropa, bomo s ponosom kazali na svobodoljubne prednike, ki so si upali treščiti ob lila Napoleona.

S toliko doslednostjo je Evropa vedno odklanjala vsako hegemonijo, da smemo naravnost govoriti o zgodovinskem aksiomu, po katerem se Evropa in edinstvo med sabo izključujeta. S tem se kar lepo sklada drugo dejstvo: vselej se je znala Evropa otresti tudi vsakršnega tujega gospodarstva. Klubovala je Hunom in Orom, prebavila je vrsto drugih vsiljivcev iz Azije, dvakrat je srečno prebila vihrno Tatarov, odslavila je Arabce in slajno zaježila plimo Osmanov. Znano je, kako odlično so pri slednji nalogi sodelovali Južni Slovani kot antemurale christianitatis.

Mogoče gre pri vsem tem za naključje. Toda če se v zromadnem življenju narodov sto in stoletja ponavljajo vedno isto, mar bo to samo golo naključje? Mar se ne bo smelo mislečemu opazovalcu zdeli, da tiči za tem nekaj globljeja? Skratka, misleč duh, ki se mu vriva slutnja, da zgodovina človeštva menda ne bo zgolj mehanično prerivanje, čuti potrebo, da malo razgrne zastor časovnih in prostorskih dogodkov. Skušal se bo dotipati substance, ki tiči za videzom. Evropski narodi, ki že stoletja tako ljubosumno čuvajo nad svojo svobodo, ki rajši okuša nevihte in trpe muke, mesto da bi si za ceno svoje neodvisnosti kupili mir in udobje — ti evropski narodi sami ne vedo, zakaj tako ravna. Kar delajo, svobodno hočejo, to drži. Obenem pa morajo tako hoteti. Ne da bi se tega zavedali, si dalejo narekavati smert. Neki nevidni, nad vse prožni, kar ni vsiljivi princip jim jo narekuje. Narodi mislijo, da so sami svoje sreče avarci! In da suvereno drže svojo usodo v rokah. Dejanski so le sluge neke skrite volje, orodje v roki velikega neznanega mojstra, številke v računu nekoga, ki večno sunje, a tudi večno molči.

Kadar koli je pretela nevarnost, vselej je Evropa odkrila svojega genija, vselej se mu je instinktivno prepuščala. Ta genij, ki se mu obliče nikoli ne pojavi na površju zemlje, ne mara, da bi Evropa zaspala na lahorlaski udobja. Evropski človek ne sme biti Feak, to bi ga pokopalo. Za Evropeca se spodobijo neumoren napor, vačen boj, nemir brez kraja. Neprestana medsebojna tekma sili evropske narode, da vrtačo vse močnejše vase ter iščejo vedno krčeviteje v sebi virov novih sil. Noč in dan mora stati Evropec na straži tam spredaj, kjer zahteva služba višek truda in tvornosti.

Zdravo je, da se tega zavajamo spričo težkih časov, ki jim plava Evropa naproti. Drugopolni narodi dvigajo glavo repenčijo se, kujejo osvetlo. Z vrnjo iz napoveduje hidra rumene nevarnosti. V Levanti kuha vulkan panislamska svoja lavo. Afrika pa prva ali bolj in bolj torže zamorske rente tnosti. Kako bo mala Evropa, prebilo praznkužno, ko se bodo vate znagale pigmentirane rase?

Podrla se bo marsikatera bela pošto-

Odločna Halifaxova izjava

KRIVO IN NEVARNO BI BILO VSAKO DVOMLJIVO TOLMACENJE NEOMAJNE SOLIDARNOSTI ANGLIJE IN FRANCIJE.

LONDON, 24. februarja. V lordski zbornici je imel večer zunanji minister lord Halifax senzacionalen govor, ki je pomenil odgovor na kriva tolmačenja zadnje Chamberlainove izjave o angleški obrambi Francije, zlasti v Italiji in Nemčiji. Halifax je dejal, da skušajo ponekod že zopet podcenjevati striktno garancije, ki jih je podal nedavno v poslanski zbornici glede solidarnosti med Anglijo in Francijo Chamberlain. Skušajo jim dati celo le delno veljavnost. »Nasproti temu naglašam s posebno jasnostjo, je dejal Halifax, »da bi bila težka in nepopravljiva zmotna, ako bi hotel kdo iskati v Chamberlainovi obvezni izjavi tudi najmanjši pridržek. Med Anglijo in Francijo ni absolutno nobenih razlik, kakor bo pokazal posebno tudi se sprejem, ki ga bo priredil angleški narod francoskemu prezidentu Lebrunu. Res pa je, da angleško-

francoska solidarnost nikogar ne ograja. Oba naroda si želita edino miru.« Glede italijanskih aspiracij pa je dejal Halifax, da v nekem oziru res ni Anglija direktno prizadeta po francosko-italijanskih odnosih, v drugem pa zadeva to razmerje vendarle Anglijo tudi naravnost: z zrelščo popolne angleško-francoske solidarnosti. Dalje je pobil krivi trditvi v svetu: 1. da se Anglija tako dolgo pomišlja, ker se vojne boji, 2. da se ne oborožuje za obrambo, ampak preventivno vojno. Obe trditvi sta krivi. V Angliji ni nikogar, ki bi pripravil takšno vojno, pa tudi nikogar, ki bi si pomišljal upreti se s silo vsakemu poizkusu, ki bi ogrožal svobodo ali življenjske interese Anglije ter prijateljev. S tem v zvezi je citiral tudi odstavek iz Hitlerjeve knjige »Mein Kampf«, v katerem pravi, da bi bilo vsako podcenjevanje Anglije nevarno.

Politika nordijskih držav

SKLEPI KONFERENCE ZUNANJIH MINISTROV ŠVEDSKE, FINSKE, NORVEŠKE IN DANSKE V HELSINKIH. — NEUTRALNOST IN SKUPNA OBRAMBA.

HELSINKI, 24. februarja. Konferenca zunanjih ministrov nordijskih držav, Švedske, Finske, Norveške in Danske v Helsinkih je končana in je bil med zastopniki vlad omenjenih držav dosežen popoln sporazum glede presojanja mednarodnega političnega položaja, kakor tudi glede stališča, ki naj ga zavzamejo sprico sedanjih dogodkov. Norveške države stoji na stališču, da hočejo ohraniti trdno medsebojno politično in gospodarsko povezanost, ki naj jim v primeru mednarodnih konfliktov omogoči ohranitev absolutne nevtiralnosti, v primeru napada pa skup-

no obrambo. Glede židovskih emigrantov so sklenile, da njihove preselitve ne morejo dovoliti, razen v posameznih izjemnih primerih. V namene propagande svojih političnih, gospodarskih in kulturnih interesov so sklenile ustanoviti posebno skupno agencijo, ki bo poskrbela zlasti tudi za gospodarska predavanja na angleških in drugih univerzah. Popoln sporazum je bil dosežen tudi glede udržitve Ålandskih otokov. Na udržitev so pristale doslej že vse zainteresirane države in veslele, razen Nemčije, ki sploh še ni odgovorila.

Češko-slovaški proračun

V PRORAČUNU OSREDNJE VLADE SO MOČNO ZNIZANE VSE POSTAVKE. ZLASTI PA POSTAVKE ZA VOJSKO IN ZUNANJO POLITIKO.

PRAGA, 24. febr. Proračun osrednje vlade CSR za novo proračunsko leto do 3 milijarde in 191 milijonov K izdatkov in enako dohodkov, vendar se računa, da bo ostal še majhen prebitok. Ta proračun se nanaša samo na posle osrednje vlade, in sicer na državno predstestvo, parlament, zunanjo politiko, vojsko in skupno finančno upravo. Vse druge zadeve spadajo v proračun treh avtonomnih vlad, češke, slovaške in karpatsko-ukrajinske, ki izhajajo vsi trije deficit. Proračun za vojsko je od lani znižan za 697 milijonov K in znaša samo 1401 mi-

lijon K; od tega za osebne izdatke 633 milijonov in za materialne izdatke 768 milijonov. CSR je tako edina država v Evropi, ki je letos proračun za vojsko zmanjšala, dožim so ga vse druge znatno povečale. Močno so znižani tudi izdatki za zunanjo politiko, in sicer od lanskih 149 na letošnjih 99 milijonov K. Izdatki za mednarodne konference in ustanove so določeni samo na 4 milijone 400 tisoč K. Končno je pa močno reducirani tudi proračun za poročevalstvo in propagando, in sicer od 36,2 milijona na 12 in pol milijona K.

Japonska protiofenziva

JAPONCI BI RADI Z OPERACIJAMI V SANGHAJSKI PROVINCI OSLABILI KITAJSKO OFENZIVO V SANSIJSKI.

SANGHAJ, 24. februarja. Avla. Več japonskih bombnikov je krožilo večer nad mestni Langčev, Bingliang in Paocv, ki je zadnja postaja lunghajske železnice, ter virgo na ta mesta večjo množino bomb, ki so povzročile veliko stvarno škodo in ubile ali ranile veliko število ljudi. V nevtiralnih vojaških krogih prevladuje mnenje, da pomenijo te operacije in vesti o novih okrepitvah japonskih garnizij od 6 na 9 divizij, nedvoumen znak za to, da se pripravljajo Japonci na novo ofenzivo vzdolž lunghajske železnice v smeri na Cinanfui, glavno mesto province Sanghaj. Ta ofenziva naj bi onemogočila ali vsaj otežila dobavo bojnega materiala osmi kitajski armadi, ki je v ofenzivi v provin-

ci Sansi in povzroča Japoncem resne skrbi.

Nove nemške obmejne utrdbe

LONDON, 24. februarja. »Daily Express« poroča, da je bilo z nemške zahodne meje, kjer se zaključuje gradnja tako imenovane Siegfriedove črte, poslanih že okoli sto tisoč delavcev, inženirjev in strokovnjakov na nemško-poljsko mejo, kjer je začela Nemčija graditi v vsej naglici enako obrambno črto od Baltičkega morja do Ratibora v Sleziji. Večer je bil v Berlinu izdan tudi odlok, ki prepoveduje gibanje tujim vojaškim odposlancem na vzhodu.

janka odstran morja. Izneverila se bo marmarokar bogata kolonija. Vse tescije bo treba zadržati pas okoli života. V tisti črni dnel bo Evropa godna, da rodi novega Brianda, ki bo z več sreče nego pokojni Aristide Briand dopovedal Evropecem, da si bodo svobodno očrvali le, ako jo prostovoljno žrtvujejo, to se pravi, ako se iz lastnega nagiba združijo v Zedinjene države Evrope, v Panevropo, ki bo last vseh in ji bo tuja sielarna hegemonistična misel.

Hegel je učil, da se vesoljni duh tce be-reš genius, je isto) seli od naroda do na-

A. Zalaznik.

Italijanske težkoče v Abesiniji

LONDON, 24. februarja. »Daily Telegraph« poroča iz Port Saída, da se je prišlo po Abesiniji širiti novo vstasko gibanje proti Italijanom, ki je prisililo mnoge koloniste, da so pobegnili. Sploh pa se je vsa kolonizacija ponesrečila, ker je predraga in Italija ne zmora finančnih bremen, ki bi bila za to potrebna. Nekateri ceste, ki so se že gradile, so ostale nedovršene. Trgovina v Adis Abebi je v za-stoju in mnoge italijanske in tuje, zlasti nemške trdvice, ki so bile tam ustanovljene so v likvidaciji.

Ciano na potu v Varšavo

RIM, 24. febr. Italijanski zunanji minister grof Galeazzo Ciano se je sinoči proti polnoči odšel s svojim spremstvom iz Rima v Varšavo, kjer bo ostal več dni. Ciano iz Varšave ne bo odpotoval v Berlin, kakor se je prej dočelo zadrževalo. V Varšavo bo prispel jutri in bo slovesno sprejet.

Smrtna kazen za veleizdajo na Irskem

DUBLIN, 24. febr. V parlamentu je bil sprejet v drugem čitanju zakon o veleizdaji. De Valera je pri tem naglasil, da se doslej noben Irec ni čutil moralno obsojenega, če je bil kazensko obsojen zaradi veleizdaje. Sedaj pa se je ta pojem bistveno izpremenil. Irska gre namreč težkim časom nasproti in se mora zaščiti proti ekstremnim elementom. Novi zakon, ki je bil sprejet s 70 proti 10 glasovom, določa za veleizdajo tudi smrtno kazen.

OBJAVA ITALIJANSKIH ZAHTEV OD-GODENA.

RIM, 24. februarja. Kakor se zatrjuje, je Italija odgodila uradno formuliranje svojih zahtev nasproti Franciji do popolne likvidacije državljanske vojne v Španiji.

KAKO POROČAJO JAPONCI?

TOKIO, 24. febr. Japonsko vojno ministrstvo je izdalo uradno poročilo, v katerem pravi, da je neko japonsko letalo pomotoma vrzelo bombo na angleško ozemlje pri Hongkongu in je japonska vlada po konzulu v Hongkongu to pomoto obžalovala. (To poročilo je naravnost klasično. Japonci so porušili z bombami skoraj vse mesto Čungčung, »uradno« pa govore o eni sami bombi! Op. ur.)

NAKNADNI OBOROŽEVALNI KREDITI USA.

WASHINGTON, 24. februarja. Reprezentantna zbornica je večerj odobril naknadne kredite za letalsko in mornarico v višini 12 in pol milijarde dolarjev, odklonila pa je predlog o udržitvi otoka Guama, ki leži 6000 milj od USA, blizu japonske in sicer z motivacijo, da otoka v primeru vojne ne bi bilo mogoče držati.

GÖRING PRIDE V RIM.

RIM, 24. febr. V uradnih krogih potrjujejo vest, da bo prihodnji mesec prišel maršal Göring v Rim, kjer se bo sestel z generalom Balbom. Göring bo ostal v Italiji mesec dni.

PALESTINSKA KONFERenca.

LONDON, 24. febr. Davi so se drugič sestali delegati Arabcev in Židov. Pogajanja napredujejo v prijateljskem duhu.

SIRIJSKA VLADNA KRIZA.

BEYROUTH, 24. febr. V Siriji je sestavljena nova vlada, ki zasedanje politiko odcepitve Sirije ter ukinitve francoskega mandata.

GENERAL GAMBARRA V RIMU.

RIM, 24. febr. Poveljnik italijanskih prostovoljcev v Španiji, general Gambarra, je prispel v Rim po nadaljnje instrukcije.

LETALSKA NESREČA V SUDANU.

PARIZ, 24. febr. Avla. Po sem prispel poročilo se je predsednik Francoske letalske družbe baron Fincancour skupaj z ženo na poletu čez francoski Sudan smrtno ponesrečil.

TRI JUSTIFIKACIJE V NEMČIJI.

BERLIN, 24. febr. Davi so bili justifikirani trije obsojenci zaradi špijonaže v korist neke tuje države.

Vremenska napoved. Nekoliko bolj oblačno, temperatura malo spremenjena, ponehavanje vetra z juga in jugovzhoda.

Borza. Curih, 24. febr. Devize.

Beograd 10. Pariz 11,6525, London 20,6275, New York 440, Milano 23,15, Berlin 176,50, Praga 15,04.

Domači zapiski

Proračunske seje fin. odbora

Finančni odbor narodne skupščine je včeraj razpravljala o proračunu ministrstva vojske, ki znaša 22,6 odst. celokupnega proračuna, ali v številkah 2 milijardi 928.163.957 din. Po ekspoziciji je odbor z aklamacijo sprejel proračun vojnega ministrstva. Nato so razpravljali o proračunu ministrstva za gradnje. Resorni minister dr. Krek je poročal o novih načrtih za rekonstrukcijo cest na Hrvaškem in v Bosni. Iz štirimilijardnega posojila je razdeljenih 209 milijonov na ceste v dravski banovini, 226 v savski, 115 v vrbski, 100 v primorski, 160 v drinski, 165 v zetski, 225 v dunavski, 165 v moravski in 220 v vardarski banovini. Popoldne se je razpravljalo o proračunu ministrstva za gozdo in rudnike. Skupno znaša 310.255.053 din ter je za 174 milijonov manjši od lanskega. V naši državi je 1.000.000 golih površin, ki jih bo treba zasaditi. V petnajstih letih so pozgodili samo 18.022 hektarjev. Po debati je odbor sprejel proračun.

Kaj pomeni sporazum?

Eden izmed voditeljev SDS dr. Svetozar Ivković piše v »Novi Riječi«, da pomeni sporazum popolno in faktično enakopravnost. Enakopravnost v dobrem in slabem. Zato je ta ideja kategorično imperativ naše mlade države. Država ni fikcija izven nas. Država smo mi vsi, brez ozira, če se križamo s tremi prsti ali s pestjo, ali se klanjamo Mohamedu ali Mojzesu, ker smo v prvi vrsti ljudje in zato hočemo svobodno zajedniti, v kateri je ohranjeno dostojanstvo človeka.

Zagrebaški občinski svet bo odstopil

Iz vrst imenovanih zagrebških občinskih svetnikov je izšla iniciativa, da ves občinski svet odstopi od kolektivne ali pa poedinsko. Na ta način bi se pripomoglo k pomirjenju politične atmosfere, ki jo je najavila vlada Cvetkovičeva. Sedanjim zagrebškimi občinskimi svetniki ne predstavljajo volje in mišljenja zagrebškega prebivalstva.

Neenakopravnost

Banovinske samouprave so samo fikcija, piše »Hrvatski dnevnik«. To, kar se imenuje banovinska samouprava, pomeni za prebivalstvo samo novo breme. Savska banovina je v Zagrebu zgradila dve gimnazijski zgradbi na svoje stroške, v Beogradu pa so bile zgrajene štiri gimnazije na stroške državne zajednice. V Beogradu je država gradila podvoze in sicer štiri za 30 milijonov dinarjev, v Zagrebu pa je morala občina na svoje stroške graditi podvoze. Zagrebško prebivalstvo plača 640 din mesečnih in 67 din banovinskih davkov, v Beogradu pa samo 500 din, t. j. 31 odst. manj.

Stabilnost dinarja

Glasilo JRZ »Samouprava« piše, da vlada g. Cvetkovića posebno pazi na stabilnost dinarja ter da zaradi tega ni nobenih skrbi za našo narodno valuto. Dinar bo obdržal svojo vrednost in stalnost.

Nič se ni izpremenilo

Ptujski poslanec g. Marko Kranjc je pri razpravljanju o proračunu ministrstva pošt dejal, da gre ves ogromni čist dobiček ljubljanske pošte direktorji v Beograd. Lani je znašal dohodek 69 milijonov dinarjev, od tega je 26 milijonov dinarjev čistega dobička šlo v Beograd. Te njegove konstatacije je objavil tudi »Slovenec«.

Kako do »solidne baze«?

Večeslav Vilder je v »Novi Riječi« napisal uvodnik pod naslovom »Kako do »solidne baze«?«, v katerem pravi, da naš najvažnejši problem ne obstoji v nekih državopravnih formulah ter da ni tehnika. Čim bolj se bo reševal brez podvale, tem lažje bo rešljiv. Tisti, ki so bili do sedaj odrivani, ti bodo znali graditi in tudi braniti!

Plašč je obrnil

Bivši poslanec JNS Dobrosav Jevdjević ki je v prejšnji skupščini stalno napadal dr. Mačka je te dni v Travniku govoril: »da je oseba dr. Mačka najboljši jamstvo za bosenske Srbe da se bo v novi Jugoslaviji priznavalo tudi njihovo zledišče«.

Nov ce

Take razmere je treba popraviti

KAKO USTANOVE DELAVSKEGA ZAVAROVANJA REŠUJEJO VLOGE DELAVSTVA.

M. F. stavbinski delavec iz neke vasi blizu Maribora se je 3/XII. 1935. ponesrečil pri gradnji magdalenske šole v Mariboru, padel je štiri metre globoko, nato vrtjen z vrečo (50 kg.) cementa. Od tedaj dalje je za vsako delo nesposoben. Bil je pravilno zavarovan pri OUZD v Ljubljani.

Od nezgode so pretekla sedaj že več kakor 3. leta, vendar zavarovani ponesrečenec ni prejel od ustanov bolniškega zavarovanja do danes nikakega odloka o pripadajoči mu renti, še manj seveda kak denar, da si je bila nezgoda prijavljena in je že sam neštokrat interveniral osebnim potom svojih staršev, strokovne organizacije in delavske zbornice, pa so vse intervencije do danes brez uspeha. Sodišče delavskega zavarovanja je radi tega zavlačevanja izdalo Osrednjemu uradu v Zagrebu nalog, da izda odlok o nezgodni renti najkasneje do 31. VII. 1938., vendar SUZOR do danes ni izdal nobenega naloga in sploh ne odgovarja na priporočene dopise zavarovanca, njegovega zastopnika, »Delavske zbornice« OUZD v Ljubljani in sodišča delavskega zavarovanja.

M. si je končno najel zastopnika, ki je začelom tega leta sodišču delavskega zavarovanja v Ljubljani predlagal v skladu s č. 107. Zakona o zavarovanju delavcev, da ono samo odredi rento na podlagi

podatkov, ki jih mora dostaviti OUZD. Obenem se je zastopnik obrnil na delavsko zbornico v Ljubljani s prošnjo, da to njegovo vlogo pri sodišču Del. zavar. podpre, kar je delavska zbornica radevolje storila in ga z dopisom z dne 21. I. 1939. tudi obvestila o rezultatu njene intervencije. Dopis se glasi: »Iz izkušni, katere imamo, moremo potrditi, da ne respektira SUZOR sklepov sodišča. Sodišče samo bi imelo v smislu č. 107. zak. o zavarovanju delavcev možnost, da bi samo odločalo meritorno o vraščanju nezgodne rente. Tudi pri sodišču smo v tem smislu intervenirali, toda brez uspeha, ker se sodišče boji dela, ki bi s tem nastalo. Mogoče bi bil dosežen zadovoljiv uspeh, če bi se za tako stvar zavzela javnost.«

Sporočamo ta slučaj slovenski javnosti, zlasti delavstvu da potom svojih strokovnih organizacij to nevzdržno stanje pri ustanovah delavskega zavarovanja čimprej odpravi in razmere izboljša, ker pri razmerah, kakršne vladajo danes, svojim svrhom sploh več ne služijo kakor sledi iz gori navedenega stvarnega dejanskega stanja. Pripominjamo pa, da je to samo eden primer izmed mnogih, ki jih na bomo sporočili vsaj nekaj najbolj kričočih vsej slovenski javnosti.

Hrovat Alojz.

Cesta ob severni meji

NEPOPIŠNO STANJE CESTE ŠČAVNICA-APACE. — CESTNIM PREKRSKOM JE TREBA NAPRAVITI KONEC

Ne moremo si predstavljati dandanes uspešnega gospodarskega razvoja brez primernih cest. Ceste so velikega pomena v kulturnem in gospodarskem pogledu zlasti za obmejne kraje, ki tvorijo splošno izhodišče vsega življenja in dajejo uspešno oporo napredka in narodnega blagostanja sploh.

Ob pogledu na sedanje stanje obmejnih cest moramo padč odkrito priznati, da so nam te v veliko smrato. To nas pred svetom omalovažuje. Na drugi strani nas grozi, če pomislimo, kakšno gospodarsko škodo trpi od tega narod in država. Posebej težek problem so v zadnjih letih naše obmejne občinske ceste, ki jih občine radi v proračunih pišljih predvidenih zneskov ne morejo zadostno vzdrževati, ker jih obtežuje še mnoga druga teža bremena. Se težje pa je vprašanje naših obmejnih banovinskih cest, ki so zaradi

živahnega prometa strahovito razdrapane. Minimalna razpoložljiva sredstva za vzdrževanje teh cest ne morejo zavzeti niti polovičnega obsega vzdrževanja, kakršno bi bilo tu ob meji potrebno. Zato ni nič čudnega, če se vozniku vgreza nato vrtovjen voz do osi v blato, ali če je voznik z avtomobilom sploh onemogočen in če celo pešec ne more potovati. Tako je zadnje čase na banovinski cesti Ščavnica-Apace, ki je važna obmejna zveza severnega dela Slovenskih goric z Apaško kotlino. Na tej cesti je bil v zadnjih tednih živahnega, a težek promet prevažanja blodov, ki ga je opravljala neka gručina iz Črncev. Pri tem prevažanju pretirane teže lesa se je omenjena cesta spremenila v takšno stanje, da ni podobna niti najslabši občinski cesti. Sprašujemo se, ali ni bil mogoč nastop proti tej protizakoniti vožnji na podlagi cestnih določb.

Pesnica terja svojo šolo

Že več let se bori Pesnica za gradnjo ljudske šole. Obmejni kraj ima nad 800 prebivalcev, pa nima svoje šole. Otroci morajo hoditi v oddaljeno Sv. Kungoto ali pa v Maribor v ljudsko šolo, kar ima gotovo zelo slabe posledice. Zelja prebivalcev tega gospodarsko zelo važnega obmejnega kraja je upravičena, saj je slovenska šola na meji tako zelo potrebna. Že prejšnji župan g. Kerencič se je trudil, da bi uresničil načrt gradnje nove šole v Pesnici, toda žal je ta akcija ostala na mrtvi točki. Zanimivo je tudi ozadje, zakaj tako dolgo ni v tem kraju šole. Pri

tem igra narodnostno vprašanje važno vlogo. Starejša generacija posestnikov je bila vzgojena v tujem duhu in se nekateri izmed njih še sedaj ne morejo živjeti v nove razmere. Zato je nekakšno malodušje za slovensko šolo v Pesnici vsaj nekoliko razumljivo. Toda sedanji rod Pesničanov je trden v narodnem mišljenju in v svo odločnosti zahteva lastno šolo. Zato pa prosijo pomoči države in banovine. Ker sicer se njihova država, da bi dobili tako potrebno šolsko poslopje, ne bo mogla uresničiti.

8-letni deček — strokovnjak v kurjeriji

V okolici Sombora živi 8-letni posestnik sinček Jovica Ladić, ki ga vsi vaščani imajo za čudežnega otroka. Jovica je velik ljubitelj kokoši. Ze od svojega četrtega leta pomaga materi pri kurjeriji in je s tem postal odlični strokovnjak. Vaščani ga prosijo za nasvete, če imajo bolne kokoši ali če je treba izbirati pa-

tem. Pravi specialist pa je v določevanju smela komaj izvaljenih piščencev. Doslej je 8-letni deček v 2000 primerih s presenetljivo točnostjo ugotovil spol piščencev. Sam ima doma celo farmo kokoši, ki jih sam hrani in ne pusti niti svoje matere v bližino. Pravi, da se bo, ko odraste, popolnoma posvetil kurjeriji.

Čevljar iznašel nov smodnik

V Sarajevu se je mlad brezposeln čevljarški pomočnik Nikola Ivić že dolgo pečal s proučevanjem sestavine smodnika. Pri tem je iznašel novo vrsto smodnika, čigar proizvodnja je mnogo cenejša. Trdi, da je 30 krat cenejši smodnik izdelan po njegovem receptu, kakor pa sedanjí. Te dni je Ivić napravil pred sarajevskimi novinarji zanimive poizkuse. Iz določene

razdalje je streljal z revolverjem naboje s sedanjim smodnikom, nato pa s smodnikom, ki ga je on izdelal. Uspeh je bil isti. Čevljarjev smodnik bo pregledala in preizkusila posebna komisija, ki bo ugotovila, če je ta smodnik res toliko cenejši. V tem primeru bi čakala mladega čevljarja izredno lepa bodočnost.

Osješki mesni svet odstopil

Te dni so štirje mestni svetniki mestne občine v Osijeku podali mesnemu županu ostavko na svoja mesta. Takol nato je bila sklicana seja mestnega sveta, na kateri so se ostali mesni svetniki podali ostavko. Končno je odstopil še župan dr. Božić, ki se je odpejal v Zagreb, da tam sporoča banski upravi o osjeških dogodkih.

Razvoj zadrugarstva v Sremu

Zadnja leta se v Sremu zelo širi zadrudna ideja, ki jo zastopa zlasti mladi rod. Zadrugarstvo je doma že v vsaki vasi. Povsod se ustanovljajo nove poljedelske, živinorejske, obrtniške in druge gospodarske zadruge, ki imajo tudi značilno kulturno proslveno obeležje. Mladina iz naprednejših sremskih krajev se je te dni zbrala na veliki zadrudni konferenci z nalogo, da vsepovsod širi zadrudno misel. Ustanovljati bodo pričeli tudi navbajvalne zadruge, ker so spoznali, kako velike koristi prinašajo krajem, v katerih že obstajajo.

Razbojnik! narkotiziral vaško bogatinko

Na Otoku pri Vinkovcih so sredi noči trije razbojniki napadli vaško bogatinko Lizo Trbljančevico, ki popolnoma sama prebiva v razkošni hiši. Spočo Lizo so razbojniki narkotizirali, tako da je padla v globoko nezavest. Nato so zločinci izropali celo hišo in odnesli vse dragoceneosti in veliko vsoto denarja. Bogatinka Liza se je šele drugo jutro prebudila in sploh ni vedela, kaj se je z njo zgodilo. Sebe, ko je videla, kako je v hiši vse v neredu, je spoznala, da je postala žrtev držnih roparjev.

Usoden kruh s šivankami

Petnajstletno dekle Ružica Geles je te dni v osješki bolnišnici v največjih mukah umrla. Pokojna je bila krojaška vajenka. Ko je nekoga dne južinala, je po neprevidnosti s kruhom pogotnila tudi dve šivanki, da tega niti sama ni opazila. Kmalu nato je začutila v želodcu bolečine. Rentgenski pregled je ugotovil vzrok te bolečine. Toda bilo je že neprozno in dekleta tudi operacija ni rešila.

o. Ložnico in Bistrico, ki se stikata v Slovenski Bistrici, bodo najbrže še letos regulirali. Regulacija je potrebna zaradi nevarnosti poplavl. Za regulacijo je odobren znesek 80.000 din.

o. V Brežicah je bil te dni občni zbor Legije koroških borcev iz tankašnje okolice. Veliko zborovanje je zelo lepo uspelo.

o. Vračanje preveč vplačane železniške voznine. Od 1. januarja t. l. dalje vrača železniška uprava preveč plačane voznine iz potniškega, prtljažnega in blagovnega tuzemskega prometa in stranske pristojbine naših železnic tudi iz mednarodnega prometa. Povračila zahteva naj se pošlje onemu komercialnemu oddelku železniške direktorije, kateri pripada pošta, ki je preplačani znesek prejela.

o. Kuharica na gostili umrla. Dan pred pustom so imeli pri Vavterjevih v Vovlajah pri Prežganju poroko domače hčerke. Na gostijo so povabili za kuharico teto Uršulo Musarjevo od Device Marije v Polju. Ona je imela pri peči opravka, se je ženica nenadoma zgrudila in izdihnila. Zdravnik je ugotovil smrt zaradi možganske kapi.

»Pogodil sem krošča, draga!«

Iz življenja beograjskih Slovencev

Beograd, koncem februara. V življenju tukajšnjih slovenskih društev opazimo v zadnjem času izredno aktivnost, ki se izraža v številnih društvenih prireditvah bodisi kulturnega ali čisto družabnega značaja. Vse prireditve so dobro obiskane, kar pokazuje, da imajo tukajšnji rojaki smisel za delo svojih organizacij.

»Društvo Slovencev v Beogradu« je priredilo v zadnjem času niz družabnih prireditev, od katerih so bili najbolj obiskani domači družabni večeri in vsakoletna pustna maskerada, ki se je vršila v soboto, 11. t. m., v dvorani Češko-slovaškega doma. Poleg tega prirelo to društvo tudi tečaj slovenskega jezika za mladinu, ki jih vodi g. inšpektor Pavle Flerč. Potreba takih tečajev se je kazala že dolgo, saj smo ravno pri mladini na žalost opazili, da polagoma pozablja na svoj materni jezik. Ti tečajni pa dajejo naši mladini dovolj gramatikalne podlage, ki je v prvi vrsti potrebna za perfektno znanje jezika. Visokosolci, ki so vključeni v tem društvu kot posebna sekcija, se živahno pripravljajo za svojo slavnostno akademijo, ki jo bodo priredili prvo soboto v mesecu aprilu. Društvo bo imelo 18. marca svoj redni občni zbor, na katerem bo sedanja uprava, ki ji stoji na čelu direktor g. dr. Gorišek, podala obračun svojega dela v preteklem letu.

Slovensko žensko društvo je razvilo močno socialno akcijo za pomoč revnim tukajšnjim slovenskim družinam. V okviru te akcije je priredilo 8. febr. v veliki dvorani Ruskega doma Schönerh-jevo dramo: Žena vrag, katere režijo je prevzela ga. Cirila Škerlj-Medvedova. Ker že dve leti ni bilo na našem odru nikake predstave, je občinstvo skoraj do zad-

nega kotička napolnilo dvorano. Drama je bila odlično nastudirana, režiji pa se je poznala mojstrska roka bivše odlične članice ljubljanske drame ge. Medvedove, ki je sama igrala glavno vlogo in v svoji naravnosti in neprilipnosti igri podala ženo, ki jo elementarna sila žene k zločinu. Tudi ostala dva igralca: mož (g. Vilko Bojč) in otrok (g. Milan Pirnat) sta v igro vstopila in dala občuteno sliko družinske drame. Takih iger si želimo še več, igralcem pa čestitamo k uspehu!

»Prosvetno društvo«, ki mu predseduje inšpektor g. dr. Bizjak, je v tej sezoni uvedlo tedensko prosvetno večere, na katerih predavaio ugledni predstavniki beograjskih Slovencev o aktualnih vprašanih sodobnosti. Na zadnjih dveh sestankih sta predavala dr. Stanko Menčinger o deležu Slovencev pri ustvaritvi naše države in senator Franc Smodej o slovenskih narodnih manjšinah. Obe predavanja sta privabila veliko število občinstva, zlasti mlade inteligence. Po predavanjih je debata, v katero posejajo z vsi živahnostjo poslušalci, kar je najboljši dokaz, da se občinstvo za predavanja zanima in jih z napejnostjo spremlja. Prihodnje predavanje bo imel načelnik g. dr. Andrejka o temi: Slovenci v luči statistike.

Življenje beograjskih Slovencev spremlja in komentira mesečnik: Slovenski odmevi, ki ga izdaja Društvo Slovencev kot nadaljevanje Beograjskega Slovence. Na tem mestu bi samo pripomnili, da bi bil potreben za tukajšnje rojake poseben teden, ki bi moral biti glasilo vseh Slovencev na jugu naše države, katerih število stalno narašča in jih lahko cenimo skoraj na 100.000!

Iz obmejne kota

iz carinske službe. Ker je bil carijski oddelk v Rogoševih v gornjem Prekmurju ukinjen, je bil vodja tega oddelka g. Milan Jurkovič, carinski kontrolor, premečen in dodeljen glavni carinarnici v Gornji Radgoni.

Sprememba posesti. Hišo in gostilno s senčnatim vrtom v Slatini Radenci je kupila od dosedanjega lastnika g. Jurkoviča Franceta Hranilica in posojilnica v Radenci, r. z. z. n. z. za 130.000 din.

Prazno zobozdravniško mesto. Odkar je pred letom dni odšel iz Gornje Radgone zdravnik dr. Fran Breznik kot okrajni sanitetni referent v Celje, nima Gornja Radgona ob obsežno okolično zobozdravniško, pa tudi ne dentista. Niti v Apačah, Gornji Radgoni in Radenci ni zobozdravnika, le v oddaljenem Ljutomeru in Murski Soboti je po eden dentist, ki pa vseh zobozdravniških del tudi ne zmore. Prav gotovo je, da bi v obmejni Gornji Radgoni s tako obsežno okolično pač lahko izhajala dva zobozdravnika ter se čudimo, da ne zasede tega mesta niti eden. Nujno potrebno bi bilo, da oblast poskrbi za zasedbo tega izpraznjenega mesta.

Tihotapstvo se slabo obnese. Po daljšem presledku so nestrpni tihotapci ponovno pričeli svojo srečo. Med Cankovo in Gederovci je družba 4 tihotapcev prekorajčila mejo z dobro naloženimi nahrtniki. Skušali so iz nemške Radgone vtihotapiti v našo državo precej tihotapske robe. Ko je družbo tihotapcev naša obmejna straža zaustavila, so vsi štiri težko naložene nahrtnike odvrgli in skušali uteči, vendar je beg uspel samo dvema preko meje nazaj v Nemčijo, medtem ko je Valentinčič s svojim pajdašem v rokavih naših carinskih oblasti.

Fantovski pretep. Na pustni torek popoldne so se zbrali v gostilni Ferda Magdiča na Račkem vrhu pri Radenci številni gostje, pa tudi pustne seme. Proti večeru, ko se je fantovska družba, v kateri je bil Žitke iz Hrašča, že precej nazišla kapilice, se je sporekla in spoprijela; pričela se je pravcata bitka s koli in noži, v kateri se je zlasti pokazal kot junak noža Žitke. Na bojišču sta obeležala dva fanta težko ranjena, z lahkim poškodbami pa je odnesel pete 6 fantov.

o. Državnim uradnikom in zdravnikom je dovolil minister za socialno politiko tridnevni dopust za udeležbo na kongresu Lige za zatiranje jetike v Lipiku od 28. do 30. maja.

o. Bitka dveh skupin mask. V Apačah sta se stekli dve skupini našimljenih fantov. Obdelovali so se z noži in s koli, pri čemer je dobil posestniški sin Jožef Škledar zelo nevarne poškodbe. Ranjenec se prepeljal v pujsko bolnišnico.

o. O stanju ceste Maribor—Celje so razpravljali v proračunski debati v poslanski zbornici. Govorniki so naglašali nujnost gradnje moderne ceste Maribor—Celje—Ljubljana—Sušak.

o. Lepo uspeša prireditve. Sokolske maskerade na pustni torek so v Poljčanah postale že tradicionalne. Tudi letošnja prireditve je zapustila ugoden vtis in sijajno razpoloženje. Prostori pri Mahorci so bili lepi in okusno okrašeni. Maskerade se je vršila pod geslom: »Noč v šanghaju«. Nastroj japonske skupine s plesom in petjem je bil deležen vsestranske pozornosti in odobravanja. Prireditve so posetili v lepem številu gostje iz Makol, Pragerskega, Loč, Sl. Bistrice itd. Pri nagradnem tekmovalju mask je prejela prvo nagrado gospodična Skale Leopoldina iz Loč, drugo gospodična Roza Drofenik in tretjo gospodična Toplak Gretka, obe iz Poljčan.

o. »Poštelski zaklad« je naslov igrice, ki jo je preteklo nedeljo pod vodstvom uč. Stefanciose z lepim uspehom odigrali šolarji iz Studenice pri Poljčanah. Igra je za podedeške in sploh šolske odre zelo pripravna. Nastopajo palčki in vile, pastirji, pastirice, in je tudi vsebina prav poučna. Tudi se poje in pleše. Mali in veliki gledalci so bili z igro prav zadovoljni.

Celje

c. Umrla je 66letna žena lesnega trgovca Barbara Borlak v Razlagovi ulici 11.

c. V bolnišnico so bili prepeljani: pos. sin Šumečnik Ivan iz Smihela nad Mozirjem; nanj se je zvrnil voz lesa in ga težko poškodoval. V cinkarni je zagrabil stroj delavca Pakiča Ivana in mu zmečkal roko. Pri padcu si je Avbel Franc, krojač v Radečah, zlomil nogo.

c. Zemljišča v najem bo oddajala občina 28. t. m. ob 8. pri okoliškem pokopališču, ob 10. pri mestnem pokopališču, popoldne ob 2. na bivšem Rajerjevem posestvu in ob 4. na Sp. kanovzu.

c. Tujega konja je prodal. Posesnik Franc Habjan je dal konjskemu mešetarju Rozmanu v oskrbo konja. Ta pa ga je prodal za 2100 din in v zameno za starega konja gostilničarju K. v Celju. Za konja se bo vnela prav vroča pravda, ker K. trdi, da je kupilja veljavna, mešetar, da je bil konj njegov in posestnik, da je ogo-ljufan.

Maribor

Velik korak k utrditvi kulturnih vezi z Anglijo

OBISK TAJNIKA BRITISH COUNCILA IN FOREIGN OFFICEA TER NJEGOVEGA POMOČNIKA V MARIBORU. — USTANOVITEV NOVEGA SLOVENSKO-ANGLEŠKEGA KLUBA V PTUJU.

V sredo je dobil Maribor po preteku komaj dobrega meseca nov prominen-ten angleški obisk. Na postaji sta tajnika B. C. Mr. Kennetha Johnstonea in Mr. Michaela Everetta pozdravila v imenu angleškega kluba predsednik prof. dr. Kotnik in tajnik prof. Kos. Zvečer se je vršil sestanek odbora angleškega kluba z obema gostoma. Naslednji dan sta si gosta ogledala mesto, zlasti pa angleško knjižnico v »Vesni«. Popoldne sta se angleška odposlanca v spremstvu gg. dr. Kotnika, prof. Kosa in odv. pripr. Odona Sorlija podala v Ptuj, kjer jih je pozdravil v imenu pripravljalega odbora angl. kluba v Ptuj g. prof. Fras. Po ogledu znamenitosti je bil ustanovni sestanek novega slovensko-angleškega kluba v Ptuj. Po vrnitvi v Maribor je bila v hotelu »Orel« večerja, nakar je bil širši sestanek. Gosta je pozdravil prof. dr. Kotnik ter naglašal, da goji »Društvo prijateljev angleškega jezika in kulture v Mariboru« že 17 let najtesnejše stike z anglosaksonskim kulturnim svetom in da ga veseli, kakor dokazuje zopet najnovjši visoki obisk iz Anglije, da so vezi med nami in Anglijo vedno tesnejše. Za prisrčne besede se je zahvalil tajnik British Councila in in zunanjega ministrstva Kenneth Johnstone, ki je podal pregleden razvoj angleškega javnega mnenja pred, med in po svetovni vojni. Daleč od tega, da bi se angleški narod posluževal vsiljivega načina propagande, je l. 1934 priključil v življenje popolnoma samostojno in prostovoljno ter brez vladne kontrole ali ukaza, novo ustanovo The British Council, ki mu je namen gojiti predvsem kulturne zveze med Anglijo in drugimi narodi. B. C., kakor se na kratko označuje, je privatna in nevladna organizacija. B. C. obsega pa mreži svojih organizacij, ki

jih je trenutno že 200, vso zemljsko oblo. Z zavezo, ki jo lahko naglasim, da se nahaja od tega števila samo v Jugoslaviji okoli 30 in torej več kakor desetina. S posebnim veseljem lahko javim, da se je prav danes ustanovil po iniciativi angl. kluba v Mariboru nov slovensko-angleški klub v Ptuj. Nova vez veže Anglijo z Vami. Pri tej priliki se moram z vsem podurkom zahvaliti nenavadni aktivnosti mariborskega angleškega kluba, ki služi lahko zaradi svojega entuziazma, energičnosti in živahnosti ostalim za vzor. Verjemite mi, da pa nasprotno naše simpatije do Jugoslavije in Vas niso izževane morda le po trenutni sliski, marveč bodo ostale trajne, četudi bi sedanje stiske odpadle. Predvsem pa se je in se še bo povečalo število angleških kulturnih delavcev v Jugoslaviji. Tako so pravkar začeli v Zagrebu z delom trije profesorji kot pomočniki lektorja na univerzi. Prav tako je bil v Ljubljani pridelen v pomoč Mrs. Copelandovi prof. Lawrenson, ki bo česče obiskoval zlasti naše klube na severu. Nadalje se ne bodo gojili osebni stiki med Anglijo in Jugoslavijo samo na ta način, da bi se pomnožili obiski Angležev v Jugoslaviji, ampak se bodo organizirale tudi ekskurzije Jugoslovancev v Anglijo, bo omogočil studij večjemu številu studentov iz Jugoslavije na angleških univerzah. Vse to bodo omogočila pravkar izdano povečana fin. sredstva B. C., ki bodo v kratkem dosegla nad 100 milijonov dinarjev.

Mr. Johnstone, ki je pravkar zaključil v družbi Mr. Everetta turnejo po Grčiji in Romuniji, je odpotoval davi v Ljubljano kjer bo zaključil tudi svojo turnejo po Jugoslaviji. Nato odpotujeta Angleža v London.

Priprave za VIII. Mariborski teden

Sinoči je bila v mestni posvetovalnici anketa zastopnikov mariborskih gospodarskih, kulturnih in sportskih ter narodno-obrambenih društev in korporacij. Sestanek je vodil predsednik zdruge Mariborski teden g. dr. Lipold, ki je uvodoma pozdravil mestnega župana g. dr. Juvana in okrajnega načelnika g. Aleca. Nato je obširno poročal o načrtu za VIII. Mariborski teden, ki bo še bolj pester in velikopotezen, kakor pa dosedanje prireditve. Vsi zastopniki so obljubili svoje sodelovanje. Obrtniki se bodo postavili

z res veleumestno modno revijo, gledališče bo organiziralo več predstav na prostem in uredilo ob svoji 20-letnici razstavo mariborskega gledališča. Razstavo tekstilne industrije bo ocenila posebna komisija. Posebnost bo prekmurska razstava v spomin 20-letnice vkorakanja naših čet v Prekmurje. Mnoge sportne in družabne prireditve bodo program popestrile. VIII. Mariborski teden bo letos od 5. do 13. avgusta. Za obiskovalce je dovoljena polovična vozina.

Preprečite izseljevanje dobrih delavcev

Nedavno je neka tovarna na Tezmem odpuštila več delavcev. Seveda so bili ti v najhujšem času brez vsakih sredstev. Med odpuščenimi delavci je bilo tudi več odličnih strokovnjakov, za katerimi je baje pri nas tako veliko pomanjkanje. Nekateri tovarnarji prav zaradi tega zaposlujejo tuje kot specialiste, češ da jih pri nas ni. Zato je tem bolj žalostno, da so spriči takih dejstev bili odpušeni tudi domači kvalificirani delavci. Ti ljudje so zamažali iskali dela doma, zato so proti svoji volji morali preko meje v tujino. Zanimivo je, da še ni dolgo tega, kar so bili odpuščeni, sedaj pa so dobili v Nemčiji dobre službe, ker

tam pač z veseljem sprejmejo vsakega strokovnjaka. Nič manj nego 15 takih domačih delavcev je sedaj v dobrih službah preko meje, ker so bili doma ob delu in ob kruhu. Ta ugotovitev je zelo žalostna in usodopolna. Pismo, ki smo ga dobili na vpogled od enega teh izselencev zadnjega časa, nazorno slika ogorčenost in žalost nad dejstvom, da so morali zaradi kruha iz svoje domovine. Zato naj merodajni činitelji take zaključne zadeve pozorno zasledujejo in ukrepe vse potrebno, da se ukine tako posredno prisiljeno izseljevanje naših najboljših delavcev.

Tlakovanje ceste Maribor—Pesnica

Čim nastopi ugodno vreme, bodo pričeli s tlakovanjem državne ceste Maribor—Košaki—Pesnica. Ta cesta je že dolgo predmet nešteti razprav, resolucij in šele sedaj se bo posrečilo dokončno urediti to prevažno obmejno cestno zvezo. Tlakovalna dela je prevzela tvrdka Adolf in Ernest Ehrlich iz Zagreba, ki ima svoje kamnolome na Pohorju in pri Konjicah. Cesta se bo tlakovala od odcepa lenarske ceste do Maribora. Za ta del državne ceste bodo porabili nad 450 vagonov granitnih kock. Cesta se bo

tlakovala v širini 7,5 metrov. Tlakovalna dela bodo že do letošnje jeseni končana.

m. Natečaja za sprejem gojencev v I. peš. podoficirski šolo »Kralja Aleksandra I.« v Beogradu in v 4. peš. podoficirski šoli »Kraljice Marije« v Zagrebu sta razpisana. Pogoji za sprejem so razvidni v pisarni mestnega vojaškega urada.

m. Zensko obloko je ukradel neznami moški, strežnik Katarini Korenovi iz Splavarske ulice.

Tudi na periferiji je prijetno

Vzrok dejstvu, da je Maribor v osrčju komaj do polovice zazidan, je skoraj izključno iskati v tem, da so stavbišča silno draga in da se cene dvigajo tako rekoč vsak dan. Parcele so večinoma že desetletja v rokah starih mariborskih patricijev, ki so jih ali podedovali ali pa kupili za malenkostne zneske. Stavbišče ne daje zlepa iz rok, ampak jih čvrsto drže, računajoč, da se bo cena še bolj dvignila in da bodo imeli od prodaje še večji dobiček. Za mesto, kot je Maribor, ki nikakor ni tako izrazito trgovsko središče, kot so na pr. Ljubljana, Zagreb ali Beograd, je vsekakor pretirano, ako se zahteva za kvadratni meter parcele neke okrog parka ali okrog sodnije po 400 do 500 dinarjev, ob Aleksandrovi cesti pa se še boljje cene okrog 1000 dinarjev.

Kljub neugodnim gospodarskim prilikam se še vedno najdejo ljudje, ki so si v boljših časih nekaj prihranili in ki si žele postaviti lastni dom, hišico z enim ali dvema stanovanjima. Če kaj manjka, si najamejo posojilo, ki je v stavbne namere zopet dovoljuje. Trda pa vsakemu prede za stavbišče. Sredi mesta, kjer bi večina hotela postaviti hišico, je to nemogoče. Prvič je za glavne ulice predpisana oblika in velikost stavbe, kar je popolnoma v redu, da majhna hišica ne bi motila enotnosti ulice. Drugič pa so stavbišča tako draga kot zafran in bi stala parcela neprimerno več kot cela stavba.

Ni čuda, da so se jeli oni, ki bi radi zidali, zanimati za periferijo, poslednje predele Maribora ali pa za stavbišča v okolici tik za mestno mejo. Zadnja leta opažamo, da se v najbližji okolici zelo mnogo zida, dočim je gradbeno delavnost sredi mesta skoraj že neznana. Pa ne samo oni, ki hoče postaviti eno- ali dvodružinsko hišico, tudi interes za večje stanovanjske stavbe, se vedno bolj zani-

ma za periferijo, kjer dobi že prav lepa stavbišča po 30 do 60 dinarjev za kvadratni meter, in to ne morda kje v gozdu, ampak ob najbolj prometnih cestah. V tem pogledu prednjačijo podaljške Ruske ceste v Studenih, Nova vas, konec Radvanjske ceste in Betnavska cesta. Tudi Aleksandrova cesta, kolikor poteka po ozemlju sosednje občine Košaki, je oziroma. Par korakov vstran od glavnega prometa so začele rasti iz travnikov čedne vile, ki bi stale v mestu najmanj polovico več. Povsod je že napeljana elektrika, in tudi vodovod se že širi v okolico. Po modernizaciji planarne bo občina lahko oddajala plin tudi okolici.

Tako vidimo, da nastajajo okrog Maribora tik za mestno mejo nova naselja čednih visokoprtilčnih in enonadstropnih vil, v katerih se stanovalci bolje počutijo kot v mestu. Zraka imajo več kot dovolj, okrog hiše je vrtiček s cvetličnimi in zelenjadnimi gredami, voda in elektrika sta v hiši in v kratkem pride še plin. Pri tem pa je cena zmogljiva za onega, ki zida, še bolj pa za najemnika, ki dobi za 500 do 600 dinarjev že prav lepo in udobno moderno stanovanje dveh ali treh sob s kopalnico in ostalimi priključitvami. V mestu stane tako stanovanje najmanj polovico več, znesek, ki ga ne zmore vsakdo, najmanj pa uradnik ali obrtnik s skromnimi dohodki. Pri vsem tem pa taka naselja nikakor niso daleč iz mesta, ampak komaj četrt ure od sredine Maribora ali pa še manj.

Pretirane cene za stavbišča ovirajo sicer gradbeno živahnost sredi mesta, zato pa pospešujejo zidanje na periferiji, zlasti onstran mestne meje. Stanovalec je hkrati v mestu in na deželi. Tudi iz tega primera vidimo, da ima vsaka slaba stvar tudi svoje dobre strani.

Huterjev stanovanjski blok sredi Maribora

Izvedeli smo, da bo veleindustrialec Hutter že letos pričel graditi stanovanjski blok na velikem stavbišču unionske pivovarne, ki leži med Razlagovo, Prešernovo, Maistrovo in Ciril Metodovo ulico. Da bodo zgradbe čim sodobnejše in praktičnejše, bo lastnik razpisal jugoslovanski natečaj za najboljši gradbeni načrt. Stroški za gradnjo stanovanjskega bloka bodo znašali nad 15 milijonov dinarjev.

m. V čestitljivi starosti 98 let je preminul v Mariboru upokojeni železničar g. Mihael Zele, N. p. v. m. l.

m. V spomin umrle gospe Kovačič Franciške je podaril g. Franc Skaza, glavni tajnik Udruženja trgovcev, za Počitniški dom kraljice Marije 100 din. Pri srečna hvala!

m. Posestne spremembe. Dr. Strmšek

je prodal Mariji in Ignacu Arzenšku stanovanjsko hišo in parcelo v Magdalenski ulici 24 za 240.000 din. Otilija Vogler iz Spratovcev je kupila od Ivana Vodopivca hišo in parcelo v Stritarjevi ulici 44 za 550.000 din. Od Ivana Jemca je industrialec Josip Anderlik kupil parcelo v Tomšičevi ulici za 180.000 din. Marija Rapočeva pa je kupila od Ivana Tonija hišo in stavbišče v Dalmatinski ulici 32 za 180.000 din.

m. Lastnikom motornih vozil. Predstojništvo mestne policije opozarja lastnike motornih vozil, da bo redni pregled motornih vozil za mesto Maribor 1. marca t. l. pred poslopijem predstojništva mestne policije na Slomškovem trgu. Zamudnike bo zadela občutna kazen. Po tem roku je vožnja s starimi evidenčnimi številkami prepovedana in kazniv po ministrski uredbi, ki predvideva do 1500 din kazni.

m. Lastnikom koles. Predstojništvo mestne policije obvešča lastnike koles,

da so prispele evidenčne tablice za kolesa. Oni, ki jih še nimajo, se pozivajo, da pridejo ponje od 3. marca dalje k predstojništvu mestne policije, soba št. 4.

m. Vsi vojni obvezniki rojstnih letnikov 1889 do 1911, ki se iz katerega koli vzroka čutijo za vojno službo nesposobni, bi pa hoteli na letošnji pregled, naj se nemudoma javijo v sobi št. 3 mestnega vojaškega urada na Slomškovem trgu št. 11. S seboj morajo prinesiti vojaško izpravo.

m. V Ribnico bo vozil v soboto ob 15. uri poseben avtobus z Grajskega trga. Cena vožnji tja in nazaj 35 din. Prijave v trgovini Sport-Divjak, tel. 27-12.

m. Predavanje za rezervne častnike. V nedeljo 26. t. m. ob 9.30 dopoldne bo na dvoršču vojašnice 32. art. polka zanimivo poučno predavanje, na katero se vabijo rezervni častniki tuk. garnizije. S seboj naj prinesejo častniške legitimacije.

m. Ljudska univerza. Danes ob 20. uri predava dr. Andrija Štampar o Novi Ameriki. Predavanje spremljajo skopične slike in film.

m. Usoden padec s podstrešja. Včeraj je padel s podstrešja 16-letni mehanikarski vajenec Ernest Jereb iz Studencev. Pri padcu si je zlomil desno nogo. Varnostna služba je spravila v bolnišnico.

m. Tovarni avto v potoku. Blizu Dubrovniku se je pod nekim tovarnim avtomobilom podrl most čez potok Gunjo. Vozilo se je močno poškodovalo.

m. Sama zažgala poslopje. V Spodnji Kapli je zgorelo gospodarsko poslopje posestnika Antonija Volmajer. Orožniki so doznali, da je gosposinja sama zažgala. Ka je tudi priznala. Škoda je bilo 2000 dinarjev, zavarovano pa je bilo poslopje na 13.000 din. Jurij in Antonija Volmajer sta bila aretirana in izročena mariborskemu sodišču.

m. Žrtve splašanih konj. V Kamnici so se včeraj popoldne 23 letnemu vozniku Fr. Dobaj splašali konji. Dobaj je padel pod konje, ki so ga s kopiti poškodovali. Zdravi se v tuk. bolnišnici.

m. Vlom v mlekaro v Gosposki ulici. Včeraj je nekdo med opoldanskimi urami s ponarejenimi ključi odprl mlekaro Justine Kraljeve v Gosposki ulici 37 ter iz predala ukradel 400 din gotovine.

m. Zopet medeninatne kljuke. Hišna posestnica Marija Gajšek iz Frankopanove ulice 31 je prijavila policiji, da so ji trije berači ukradli medeninatne kljuke. Medeninatno ključko je nekdo ukradel tudi z vrat trgovine »Radio Maribor« na Glavnem trgu.

* Sokol Maribor II Pobrežje ima redni občni zbor v nedeljo, 26. februarja t. l., ob 3. uri popoldne v društveni dvorani. Članski sestanek bo v soboto, 25. t. m., ob 7. uri zvečer isto tam.

* Zlate zapestne ure din 230.— pri M. Jurejev sinu, juvelir, Gosposka 15. Prodaja tudi na obroke brez povisjanja cen.

* Senzacija stoletja bo ogromna razstava v New Yorku 1939. Informacije pri »Putnik-u« Maribor.

m. Nočna lekarniška služba: Mestna lekarna pri Orlu, Glavni trg 12, tel. 25-85; lekarna pri Sv. Roku, vogal Aleksandrovo in Meljske ceste, tel. 25-32.

Kino

* Grajski kino. Vesela zabavna revija »Ob zori slave«. Kupite vstopnice v predprodaji.

* Kino Esplanade. Od danes vefilm v naravnih barvah »Lepota in moda« senzacionalna ameriška revija, moda, ples in zabava.

* Kino Union. Do vključno petka francoski igralka »Sola za ljubavnice«, posnet iz življenja pariških krogov.

* Zvočni kino Pobrežje. V soboto ob 19.30 in v nedeljo ob 16.30, 18.30, 20.30 zabavni film »Valček na ledu« Sonja Henie.

Mariborsko gledališče

Petek: Zaprtlo.

Sobota, ob 20.: »Prodana nevesta«. Premiera. Red C.

Nedelja, ob 15.: »Pokojnik«. Zadrjč. Globoko znižane cene. Ob 20.: »Prodana nevesta«.

Premiera »Prodane neveste« pod vodstvom kapelnika Herzoga in v Skrbinski režiji je določena za to soboto. Kot privlačna novost bo to pot prvi nastop Iglitchev v naslovni vlogi v tej tudi na svetovnih odrih najbolj priznani Smetanovi operi. Pričv. »Prodani nevesti« nastopita pa tudi priljubljena solista Manoševski in Anžlovar.

»LJUBEZENSKI KOT« V KINEMATOGRAFU.

V nekem kinu v Uzbirgeu zapadno od Londona so začeli ljubavi pari obračati pažnjo nase zato, ker so se začeli javno poljubljati in milovati. Obiskovalci kina so se pri ravnanstvu začeli pritoževati, ker zaradi tega ne morejo s pridom slediti dogajanju na platnu. S svojim poljubljanjem delajo namreč ljubavni preveč sundra.

»Starejše dame so se pritožile,« je izjavilo ravnanstvo, »in mnoge od njih so zahtevale, naj lastništvo vrže take pare ven. Ker pa nečemo biti tako trdega srca, smo v našem kinematografu rezervirali »ljubezenski kot« za mlade ljudi. Tam je razsvetljava nekoliko šibkejša kakor v ostalih delih dvorane, in upamo, da bodo ljubavi pari izkoristili to posebno mesto in da ne bodo motili ostalih gledalcev«.

Vendar tudi vse to ni mnogo koristilo, ker so začeli duhovniki v cerkvi pridigati proti temu »ljubezenskemu kotu«, ki je vsekakor originalna domislica.

Ne pozabi naročnine!

Kultura

Ob Miheličevi razstavi v Ptuj

Kakor smo že poročali, je profesor risanja na ptujski gimnaziji, akad. slikar France Mihelič, razstavil v prostorih Dijaškega doma nekaj nad trideset del. So to večinoma olja novejšega datuma, nekaj starejših grafik in nekaj skic. Čeprav razstava morda ni imela tega namena, vendar sijajno razodeva notranji razvoj Miheličevega ustvarjanja, pot od grafike do slikarja. Pri njem ni to dvojje, marveč so olja najlepša sinteza vsega njegovega dosedanjega dela. Grafična tradicija jasno odseva z vsake slike. Človek dobi vtis, da je slikar namenoma dolga leta gojil skoraj izključno je grafiko. Če jo je, je imel prav. Izdelal si je svojo značilno linijo, preprosto, pa bogato. Okolje, v katerem Mihelič ustvarja, je ptujska okolica. Mihelič je znal zajeti na svoja platna ono primitivno epiko in mračno realnost, ki je tako značilna za te kraje in te ljudi. Njegova platna razodevajo bistvo. Mihelič je realist, včasih morda nekoliko preveč, toda to je najboljšje, kar moremo od njega pričakovati. Saj so že bili ljudje, ki so s svojimi paletami iskali v ptujski okolici, pa se zdi, da jim je bilo pre-malo sonca in barv. Mihelič se je bolj tega, kar je dobil, in to je odlika njegovega dela.

Mnogo razstavljenih del že poznamo od drugod (Rečna vas, Predmestna gostilna, Hajdina, Svatba itd.), mnogo pa je popolnoma novih. Od pokrajinskih so pač najboljšje: Drevoval (trnava aleja z revnimi kočami v ozadju, ki se gnetejo ob robu gozda). Motiv iz Sturmveca, Koča v Halozeh I. in Hajdina. Če išče Jakac v svojih pokrajinskih barv življenja, išče Mihelič predvsem bistva, pri čemer ni poudarka na barvah, marveč na motivu samem. Za ostale haloške motive bi vendar pogrešali nekoliko barv. Kdor pozna Haloze v jeseni, mu ne bo ušlo iz spomina nelizerno bogastvo sonca in barv. Da je Mihelič iskal Haloze v mraku, je morda značilno zanj, toda bistvo Haloze ni mrak (no, v gospodarskem oziru morda!). Vsebinsko najslabše je pač Rečna vas — že starejša delo. Od vsehposvoda diha revščina: kočje so nekam mračne, še čudni nered jih ne oživi, ljudje so kot senice, po sredi peljeta dva orožnika v klenjenega zločinca, nad vsem tem pa težko, svinčeno-sivo nebo. Vsekakor eno Miheličevih najboljših del, tako po zamisli in vsebinski globini, kot po tehnični izvedbi. — Med drevesnimi podobami so pač najboljši »Topoli«, last g. dr. Brumna; ki imajo na

sebi mnogo — romantike: zanimivo je podrobno, detajlno delo (listje na drevju), ko smo z drugih slik vajeni le splošnih potez, vsebinsko pa figurice, ki sliko oživljajo, pastirček s piščalko, sedeči deklici, ki zamišljeno-mirno sedita in strmita preko potoka. Za sliko »Drevo« pa je treba reči, da je ozadje nekoliko pretrenno in da premnog ton, ki spada še k drevesu, utone v svinčeni svinlneba. Tu bi bil vsaj malenkosten barvni kontrast morda bolj na mestu. — Za tihožitja z rožami ni reči nič posebnega.

Poglavje zase pa so gotovo slike, ki jih oživljajo ljudje (svatba, Mrtvi Kurent in skica Berači). Svatba zadene v živo. Nvesta se med jokom in veselim zvoki harmonike posavlja z domačega praga. Radovedne ženske so pritekile in z zanimanjem opazujejo. Še nebo je nekam »poročno« nastrojeno, pol mračno, pol svetlikačje, se kot prerokba za prihodnje dni. Poroka, vsekakor dogodek v človeškem življenju, in vendar gre življenje po starem tiru naprej in je treba živino (na levič hlapec s kravo) kljub temu napajati kot druge dni. Čudovito groteskno in vsebinsko tragikomičnost slike Mrtvi Kurent je opisal v svojem intervjuju že g. A. Ingolič. To je brez dvoma najboljša slika vse razstave. Zaradi lokalnega kolorita bi bilo primerno, da bi sliko kupila mestna občina, ali kak drug javni urad. (Znano je, s kako vne-

mo zasleduje napredek v umetnosti in kako kupuje n. pr. banovina!) Izredno močna je tudi skica Berači, prizor z božje poti. Behec, kruljavec, starka brez roke, bradat starič in otrok iztega roke za milodari. Vsekakor izredno močan in pretresljiv prizor, tako pristen in domač, da ni čudno, če se ob njem zadržuje toliko časa večina obiskovalcev. — Razstavljena grafična dela (Suho evetje, Hlapec), ki so iz prve dobe Miheličevega ustvarjanja, so znana že iz reprodukcij (Klopčičeve: Preproste pesmi in Mladika).

Miheličeva moč je v preprosti, a pre-pričevalni liniji, ki podaja bistvo predmetov brez olepšavanja. Za skupine z ljudmi pa je značilno Brueghelovsko pojmovanje, rahla grotesknost, tu ironija, tam tragičnost, največje pa oboje tako povezano, da človek res ne ve, ali bi se smejal ali bi se jokal. Slovencem je Mihelič to, kar Flancem in svetu Pieter Brueghel, Hrvatom pa Hegedušič. Ne gre tu za kako sorodnost — Mihelič ima svoj slog in svoj svet — marveč za globlje psihološko pojmovanje in ubranost. Revni svet okrog Ptuja pa je v Miheliču našel novega glasnika in klicarja, ki se tako čudovito dopolnjuje s pisateljem A. Ingoličem. F. J.

Spomnite se CMDI

Gospodarstvo

Konkurenca kalifornskih jabolk

PRECEJSEN UVOZ AMERISK. SADJA NA SKODO DOMAČEGA SADJARSTVA

Ni dvoma, da je kakovost našega sadja zadnja leta zelo napredovala in da se dosegajo vedno bolj uspehi, pri čemer gre banovinarjem za smotno vzgojo plemenitih sadik velika zasluga. V prvi vrsti velja to za Slovenijo, kjer zavzema sadjarstvo z vso pravico prvo mesto v Jugoslaviji. Sadni sejmi, ki se zadnja leta prirejajo v Mariboru in drugih krajih severne Slovenije, so sloves povsem potrjujejo. Iz naših krajev se zelo mnogo sadja izvažajo tudi v ostale predele države, vendar bi ga lahko prodali več, če bi bili za to podani pogoji na obeh straneh.

Res je, da se vzgaja lepše in plemenitejše sadje, zlasti jabolka, res pa je tudi, da se na odpremo in pošiljanje ne polaga povsod enaka paznja. Razvajan odjemalec zelo gleda na obliko, okusno pakovanje, skratka na zunanost. Zdi pa se, da to nekaterim našim sadjarjem in morda tudi trgovcem še ni povsem prišlo v kri. Se vedno se v precejšnji meri pakujejo jabolka v nepravilne zaboje, brez papirne obloge in nezavita, posebno pa razne velikosti in celo nesortirana. Ni dvoma, da takšno sadje ne more doseči ene cene kot pravilno sortirano in opremljeno. Tudi se ni čuditi, da razvajan odjemalec ne sega rad po takih jabolkih in da da prednost drugim, ki zadoščajo vsem njegovim zahtevam, tudi če jih mora dražje plačevati.

Po informacijah iz raznih krajev države, zlasti iz Vojvodine in posebno Beograda, se tam prodajajo precejšnje množine kalifornskih jabolk, ki v okusu nikakor niso boljše kot naša, ki ameriško konkurenco v tem pogledu čisto prekašajo. Kalifornsko blago pa je res kakor iz sladkorja, vsi komadi v okusno onemirjenih zabojih enaki, vsak kos enak drugemu kakor dinar dinarju. V opremljenosti so Američani res mojstri in zato se jim tudi nikjer po svetu ni treba bati konkurence. Kalifornsko sadje si je utrljo pot tudi v najoddaljenejše kraje sveta in po-

vsod radi segajo po njih. Cena jim je zelo visoka in zdaleka prekaša cene naših kvalitativno enakih, v opremljenosti pa manj vrednih jabolk.

Kakor zatrjujejo naši informatorji, je bilo lani uvoženih v Jugoslavijo kakih 20 vagonov kalifornskih jabolk, ki so šla hitro v denar. Lepa jabolka so pakovana po 125 do 138 komadov v zabojih po 25 kilogramov. Kakor zatrjujejo, se prodajajo v veletrgovini ta jabolka po 12, na drobno v delikatesnih trgovinah pa celo po 18 dinarjev za kilogram. Naši sadjarji so srečni, če prodajajo najfinišje kabineto sadje franko Beograd po 5 do 6 dinarjev! Dasi je Jugoslavija dežela sadja in Slovenija s svojimi prvostanskimi jabolki lahko zalaga vso državo, so vendar lani vzhodni predeli države uvozili iz Amerike sadja za skoraj 70 milijonov dinarjev.

Te številke so menda dovolj prepričevalne in kažejo slabo stran naše sadne trgovine. Tudi propaganda menda ni zadostna, ker v Beogradu in drugih vzhodnih mestih še vedno mislijo, da so lepa jabolka izključno le iz inozemstva. Prvostavno sadje je treba standardizirati in znakovati kakor hmelj. S pojmom dobrega blaga se bosta polagoma vsakomur zunaj Slovenije sčasoma vcepili tudi naziv in provenienca. Videli bodo, da kupijo le kabineto jabolka iz Slovenije in ne iz Kalifornije in da bodo dali zanj veliko manj kot za kalifornsko.

Pravijo, da je v naši državi še kakih 300 vagonov neprodanih jabolk. Niso nam točni podatki na razpolago, zato tudi ne moremo trditi, da so podatki pravilni. Če bi se s sadjem pravilno ravnovali, ne bi smeli naši sadjarji in trgovci imeti od jesenskega pridelka sedaj, v začetku spomladi, še tako velikih zalog. Tu nekaj ni v redu, in na merodajnih mestih je, da naše sadjarje pouče in jim pokažejo pravo pot.

g. Železniška proga k Plitvičkim jezerom, ki je bila že v načrtu, se v doglednem času še ne bo gradila.

Borzna poročila

Devize. Ljubljana. Amsterdam 2328.50—2366.50, Berlin 1754.12—1771.88, Bruselj 733.50—745.50, Curih 995—1005, London 204.40—207.60, New York 4343.62—4403.62, Pariz 115.25—117.55, Praga 149.75—151.25, Trst 229.70—232.80.

Effekti, Zagreb. Drž. papirji: vojna škoda 474—475, 5% agrarni 61.25—62, 4% sev. agrarni 60.75—61.25, 6% begl. obvl. 90.50—91.50, 6% dalm. agrarni 90—90.50, 7% stab. pos. 98.50—100, 7% inv. pos. 101—102, 7% Blair 95—95.50, 8% Blair 101.50. Delnice: Narodna banka 7800, PAB 227—230, Trbovlje 190 d.

Sport

Borba za vstop v 2. kolo drž. prvenstva

ODLOČITEV BO PADLA V NEDELJO DOPOLDNE. — PEKOVSKI SK UPA. DA BO NADOKNADIL RAZLIKO PETIH TOČK IZ PRVEGA SREČANJA.

V nedeljo dopoldne ob 10. bi v Sokolskem domu povratno tekmovali med lokalnim rivaloma v rokoborbi SSK Maratonom in Pekovskim SK za vstop v drugo kolo državnega prvenstva. Kakor znano, je v prvem srečanju SSK Maraton kaj lahko odnesel zmago v razmerju 13 : 8 točkam, ker nasprotnik v bantani kategoriji in kategoriji peresne in srednje teže ni postavil tekmovalcev, ter je zato izgubil točke brez borbe. Tokrat pa bo Pekovski SK nastopil s tekmovalci v vseh kategorijah ter upa ne sa-

mo, da bo nadoknadil razliko izgubljenih točk prvega srečanja, temveč da si bo z zmago njegovo moštvo priborilo tudi čast, da bo smelo zastopati barve mesta Maribora v nadaljnjih borbah za prvenstvo države. Zmagovalec iz obeh srečanj se bo v tretjem kolu srečal z zmagovalcem Croatia (Zagreb)—Radnik (Sarajevo), po vsej priliki bo to Croatia. Mariborskim ljubiteljem rokoborbe se obeta na vsak način užitka polno tekmovalje, ter je radi tega pričakovati obilnega obiska

Prve oficijelne nogometne tekme

ZA POKAL LNP-a BODO V NEDELJO POPOLDNE TEKMOVALI SLAVIJA—ŽELEZNICAR IN MARIBOR—RAPID.

Krasno pomladansko vreme letos dolgo ni izzbavilo naših nogometašev na zeleno polje, saj se je odigrala doslej v Mariboru le ena javna tekma in še ta ni imela oficijelnega značaja. V nedeljo pa se bodo srečali vsi štirje mariborski klubi v pokalnem tekmovalstvu za razpisani pokal LNP-a, razlog več, da vzamejo vsi sodelujoči tekme z najresnejše strani. Moštva morajo nastopiti v najmočnejših postavah, tako da je pričakovati zanimi-

ve borbe, ki jih pristaši iz posameznih taborov nestrno pričakujejo. saj si bodo na podlagi izidov teh tekem lahko že približno ustvarili sliko, ki jo bo nudila prvenstvena tabela, za klube same pa je tekmovalen prestižnega značaja, kajti premaganca bosta izpadla iz nadaljnjega tekmovalstva. Tekme bodo na stadionu SK Železničarja, prva ob 13.45, druga pa ob 15.15

Zmaga finskih akademikov v stafeti 5x8 km

Pri krasnem sončnem vremenu in temperaturi — 6 je bilo v torek v Lillenhjemmerju na Norveškem tekmovalje v stafetnem teku 5x8 km v okviru VI. akademskih zimskih iger. Proga je potekala v obliki »8« ter je vsebovala vse značilnosti »norveške« in »finske« smuške proge, prvi del je bil valovit, druga pa je potekala na prostorni ravni. Startali so samo severnjaki in Francozi. Od vsega začeta so vodili Finci, ki so jim sledili Norvežani, Švedi in Francozi, ki so pa po 4. predaji odstopili. Prvo mesto in svetovno prvenstvo so si osvojili Finci v času 1:46.38, drugi so Norvežani 1:51.14, tretji pa Švedi v času 1:54.54.

V predtekmovalju v hokeju na ledu so bili doseženi sledeči rezultati: CSR—Poljska 6 : 0 (3 : 0, 2 : 0, 1 : 0), Poljska—Norveška 3 : 1, Madžarska—CSR 4 : 0, Madžarska—Norveška 11 : 0 (4 : 0, 3 : 0, 4 : 0), Švedska—CSR 1 : 1 (0 : 0, 1 : 0, 0 : 1).

ZAGREBSKA »CROATIA« V DRUGEM KOLU.

V tekmovalju za državno prvenstvo moštev v rokoborbi se je v Zagrebu kvalificirala za drugo kolo »Croatia«, ki je v prvem srečanju premagala »Herkulesa« v razmerju 12 : 9, v drugem pa celo v razmerju 16 : 5 točkam.

s. Zbor rokoborskih sodnikov v Zagrebu je določil za nedeljsko srečanje rokoborcev Maratona in Pekovskega SK za vrhovnega sodnika g. Richterja iz Zagreba, pa sodnika pa g. Krambergerja in Kebrača iz Maribora.

s. Punčeca bo spremljal na francosko riviero tudi naš ožji rojak Smerdu, ki ga Punčec obnem z Beograščanom Branovičem smatra za najbolj talentiranega teniškega igralca med mlajšimi.

s. Zagrebški mečevalci Mažuranič je uspešno nastopil v reprezentanci tujeve proti reprezentanci Pariza v Parizu ter je svoji stranki priboril eno zmago. Zmagali so Francozi v razmerju 5 : 4, zanje je tekmoval tudi znani olimpijec Gardere.

s. Birger Ruid ne bo prišel na tekmovalje v Planici, ker bodo istočasno veljale skandinavske prvenstva.

s. Von Cramm bo po informacijah »Daily Telegrapha« zopet nastopal za Nemčijo, in sicer prvič prihodnji mesec na teniškem turnirju v Kairu.

s. Nemško akademsko prvenstvo. Jutri in v nedeljo bodo v Innsbrucku nemška akademska tekmovalja za naslov prvaka v smučanju, boksanju, mečevanju, telovadbi in waterpolu. V smučskih disciplinah so na sporedu tek na 18 km, skoki, slalom in stafeta 4x10 km.

s. Budgo bo v začetku marca zaključil svojo serijo iger proti Ellsworthu Vinesu ter bo nato nastopil slično turnejo po USA s Fredom Perryjem.

ELAINE HAMILTON

ZELENA SMRT

DETEKTIVSKI ROMAN

»Nimam pojma. Sreča za nas, da si ni zlomila tilnika.« se je glasil odgovor. — »Zdaj jo odpelje na glavno cesto, tam jo porine v kak taksi in jo pošlje, od koder je prišla.«

»To je nevarno, če je ranjena, ne mislite?«

Drugi mož se je zasmejal.

»Lahko mu zaupate, da bo poskrbel tudi v tem pogledu. Mislim, da je bila samo omamljena. Saj bova izvedela, ko se vrne.«

Zdaj je slišal Reynolds voz, ki se je ustavil pred hišo, nato pa moljav pogovor dveh mož.

»Jaz pojdem gor,« je rekel odločen glas. »Čakati zunaj, kajpak! Kdo pa mislite, da sem? Sel sem že v marsikatero nevarnost za vašo tolpo, in ravnali ste z menoj kakor z umazano cumlo. Ali pojdem gor in bom slišal, za kaj gre — ali pa —«

»Dobro,« je bilo slišati odgovor. »Zaprte vežna vrata, ugasite luč voza in pridite gor. Veste, katere soba je to?«

»Da, poznam sobo — in stopnice.«

Drugi mož je očito uredil mehanizem sedme stopnice. Reynolds je slišal, kako

je zaklopotala močna vzmet. Zopet je prislonil telefonsko slušalo k ušesu, ko je mož hitel po stopnicah. Slišal je spet glasove.

»Poglejte — je slišal Reynolds, »šofer vztraja na tem, da pride gor in mi mu ne moremo zabraniti. Že preveč ve — glejte, da ne izve še več.« — Nastal je kratek odmor, nato pa: »Tu je naš ljubki pristanek k naši partiji. In zdaj je prva stvar tisti — eh, dokument. Kateri od vaju ga ima?«

»Ne začnajte z nesmisli,« je rekel jezo eden izmed mož. »Vi ga imate, seveda.«

»Prijeteli, hudo se motite. Ravno narobe, prepričan sem bil, da je v vaših rokah. Vi ste imeli gotovo več priložnosti, da bi ga dobili. Toda jaz ga moram dobiti, — ker, kakor razumem, moram po soglasnem sklepu prevzeti Ardenovo mesto kot organizator, po njegovi smrti.«

»Smrti,« zagodrnjal šofer. »Ta je pa dobra. Imenujte to kar navadni umor, če hočete.«

»Mi počemo,« se je glasil odgovor, — »Nadaljujmo z — kaj je bilo to?« se je

prekinil, ko je od zunaj zazvenel kovinski zvok.

Reynolds bi bil mogel prav lahko odgovoriti na to vprašanje. Vzemel, ki je držala past sedme stopnice, se je zaklopil, najbrže zato, ker je bila prenaglo in ne trdno umeščena —

Z obžalovanjem je obesil slušalo na kavelj, ko je slišal šoferjevo izjavo, da bo pregledal hišo, češ, da je prepričan, da je tu še nekdo več na preži, kakor ta ženska.

»Pojdite, Jenkins — morava oditi in še prav hitro,« je Sepetal Reynolds. »To je peklenško zopno, prav zdaj ko so začeli slednjič govoriti. Ampak midva si ne moreva dovoliti, da bi splašila svoje tičke.«

Previdno sta zlezla skozi okenska vrata in splezala čez zid na sosedni vrt. To ni se zgodilo niti za sekundo prezgodaj, kajti že sta videla luč v raznih sobah.

»Ej, toliko da sva jo odnesla, fant, je rekel inspektor, ko sta se plazila ob zidu. Zaživljalo je po tiho signal Bradleju v grmčije.

Nato je v tišini noči čul Reynolds tiho stokanje. Prihajalo je iz grmčija Melwodske vile.

Inspektor in za njim Jenkins sta prelezla zid in našla v grmčiju Bradleja, ležčega vzvok: iz rane na senčih mu je tekla kri.

»Sem čisto v redu,« je komaj govoril

stražmojster. »Šofer me je našel s tistimi svojimi svetilniki in se prikradel nad me z nekim železnim predmetom.«

Pomagala sta Bradleju ven na cesto in sta ga posadila v avto Scotland Yarda.

»Kaj zdaj, gospod?« je vprašal Jenkins.

»Nič!« je odvrnil Reynolds. »Kakor je rekel odlični učenjak: to je trenutek, ko se lotimo politike mojstrske brezdelice. Z drugimi besedami, domov gremo.«

»Ali bi me ne pustili, gospod, da bi šel jaz sam v to hišo?«

»Ne. Ako bi vas ujeli, bi mi izgubili svojo ugodno možnost. Proti njim sploh nimamo nikakega dokaza. Zaradi napada na Bradleja bi se šofer lahko dobro branil, češ, da je našel v grmovju skritega človeka in je mahnil po njem, ker ga je imel za roparja.«

»Dobro, gospod,« je rekel Jenkins. »Tako se vrnem. Samo na tisti voz na cesti bi rad pogledal.«

»Ali ste morda poznali nekoga od tiste tolpe, ki je prišla danes sem?« je vprašal inspektor, obračaje se k Bradleju. Ta je dva dni kakor senca hodil za Richardom Selcottom.

Bradley je zavrtel z glavo.

»Ne, gospod,« je nejevoljno odgovoril. »Pripeljal se je velik avto in se ustavil pred glavnimi vrati. Izstopili so trije možje, toda voz je bil med njimi in meno.«

Šah

Razgibano šahovsko življenje v Pragi

Težki dogodki in dnevi, ki so prišli nad našo republiko, so le za nekaj časa zavili veliko šahovsko aktivnost v Pragi. Jedva so se razmere nekoliko ustalile, so klubi spet pričeli z rednim šahovskim delom. Praga je mesto šahovskih klubov. Med njimi so nekateri naravnost odlično organizirani, tako da malo zaostajajo za klubi na Nizozemskem. Najzanimivejša prireditelja prških šahovskih klubov pa je vsakoletni klubski turnir, ki se ga udeležujejo vsi klubi po svojih reprezentancah. Da

bi velike sribce ne poržile malih, so v turnirju razdeljeni klubi na posamezne razrede, tako da turnir da več klubskih prvakov. Turnirji klubov so večinoma prirejeni v spomin tega ali onega zaslužnega šahovskega organizatorja ali mecenata. Tako sta bila letos najbolj zanimiva šahovska turnirja Dobruskega in Kolarja. Slednji je že končan, dočim se turnir Dobruskega še igra. S turnirja Dobruskega prinašamo naslednjo partijo:

slabotnosti spušča celo v napad, namesto da bi vsaj v zadnjem trenutku okrepil svojo pozicijo) 14. Tabl, Tac8 15. Dc5! (grozilo je Sg5 ali Sxd4; beli pa gre stolpu mirno nasproti ter odvzame konju vse možnosti napada, obenem pa še neprijetno ovira črnega kralja), h6 16. Se5! 17. Txb7, Sd8 (na videz lepa poteza, ki naj bi črnemu rešila življenje, toda beli ima udarec, ki pokoplje vse črne nadeje) 18. Sxd7! In črni preda, ker se nadaljnje igranje konča zanj s prevelikim materialnim deficitom.

Szabo — Landau

Sicilijanka.

(10. match-partija v Amsterdamu)
Beli: Szabo Črni: Landau
1. e4, c5 2. Sf3, d6 3. d4, exd4 4. Dxd4, Sc6 5. Lb5, Ld7 6. Lxc6, Lxc6 7. Sc3, Sf6 8. Lg5, e6 9. Lx6, Df6 10. Df6, gxf6 11. 0-0, a6 12. Sd4, Ld7 13. Td1, Le7 14. Sc2, b5 15. Td3, Tac8 16. a3, 0-0 17. Td1, Tac8 18. Sd4, Tia8 19. Sb3, Te7 20. Td2, Tac8 21. L4, Lc6 22. f5, Ld7 23. Th3, Lf8 24. Tl2, Lg7 25. Td3, Tc6 26. Sd4, Te4 27. Se2, T4c6 28. Sd4, Kf8 29. Sh5, Lh8 30. fxe6, Lxe6 31. Sx16, a5 32. e5, dxe5 33. Sxh7+, Ke7 34. Sg5, b4 35. Sd5, Lxd5 36. Txd5, f6 37. Se4, Txc2 38. Txa5, Te1+ 39. Th1, Txf1+ 40. Kxf1, Te1+ 41. Kf2, Te2+ 42. Kg3, f5 43. Sc5, Txb2 44. Kx14, Txb4 45. Ta8 in remis.

8. V Avstraliji se je zadnji čas nenavadno dvignilo zanimanje za šahovsko

Sokolstvo

Otroško rajanje v Murski Soboti

Dne 19. februarja je imela soboška mladina zelo vesel dan na otroškem rajanju, ki ga je priredilo tukajšnje Sokolsko društvo. Požrtvovalni sestrji Bračkovi se je posrečilo dvigniti to otroško maškardero na veliko višino. Dvorana se je polnila, da je slednjim že primanjkovalo prostora. Ob pogledu na ljubke maske, katerih je bilo 90, se je marsikatero oko gledalca zapostilo od ginjenosti in vznemirjenosti. Organizacija programa, ki je bil iz-

veden pod vodstvom brata Bračka, je bila zelo posrečena. Maske, ki so nastopale posamično in v skupinah, so bile deležne prav živahnega odobravanja. Prav prisrčno so se nasmejali vsi pri dobro uspehi igrici, katero so otroci podali naravno in prisrčno. Tudi vse nadaljnje plesne, pevске točke in deklamacije, ki je „mala publika“ nagradila z burnim ploskanjem. Med posameznimi točkami jih je razveseljeval požrtvovalni mladinski tercet, po-

čigar zvokih so zaplesali „kavalirji s svojimi damami“. Z veliko nervoznostjo so prežala mala očesa na dobitke, ki jim jih je nudila sreča pri ribolovu. Razkošno obložene mize so potolažile male sladkosnedce.

Višek pozornosti je vzbudila razdelitev nagrad za najlepše maske, ki so jih otroci sami izvolili. Razdeljenih je bilo 8 nagrad.

Preden se je ves drobiž odpravil domov, je še skupno zapel „Pesem sokolskih legij“, s katero se je ta krasna prireditelj zaključila.

Ob tej priliki se Sokolsko društvo zahvaljuje staršem za darovano prvotno pecivo in cenj. mariborskim tiskarjem, ki so s svojimi darovi omogočili bogat ribolov. Zahvala gre tudi sestram in bratom domačega društva za vsestransko pomoč.

Prireditelj je zapustila v srečih najmanjših lepe in neizbrisne spomine. Nepristranski opazovalci te prireditve so bili enodušnega mišljenja, da

je ta tako v moralnem kakor tudi gmočnem pogledu prav sijajno uspeša.

RAJANJE POD CVETOCIMI AKACIJAMI.

Na predpustno soboto je priredilo Sokolsko društvo v Murski Soboti veselo rajanje v maskah. Dvorana je bila naslovno odgovarjajoče krasno dekorirana. Za razpoloženje publike so skrbele prav posrečene in dobro izbrane maske, kakor neumorni jazz Slanič iz Maribora, ki je podžgal plešalec k plesu do zgodnjih jutranjih ur. Videlo se je, da je bila organizacija v dobrih in spretnih rokah. Vsem bratom in sestram, ki so omogočili, da je ta prireditelj tako uspeša, gre najlepša zahvala. Prireditelvenemu odboru bi pa priporočali, da za prihodnje leto razmišlja tudi o nagradnem tekmovalju mask, kar bo gotovo med veselja željno publiko vzbudilo večje zanimanje.

S sodišča

Iz ječe sta mu hotela pomagati

Na okrožnem sodišču v Mariboru sta se morala pred malim kazenskim senatom zagovarjati 33-letna posestnica Ana Gumzer iz Jablanca in 29-letni Marko Pernek, posestnikov sin iz Brezove gore, ki pa prestaja svojo kazen v zaporih okrožnega sodišča v Mariboru.

Friderik Gumzer prestaja v zaporih okrožnega sodišča 4-mesečno zaporno kazen. Ko jo bo prestal, bo moral nastopiti kazen 7 let in 1 mesec težke ječe, na katero je bil obsojen 8. okt. 1938. Neko soboto novembra lani je obiskala Friderika Gumzera njegova žena Ana. Pri tej priliki je Gumzer naročil ženi, kako mu mora pomagati pri pobegu. Naročil ji je, kako naj prinese prihodnji terek že ob 7. uri zjutraj dve žaglici za žaganje železa ter jih izroči kaznjencu, ki jo bo iz okna s sodišča poklical z imenom »Gumzere«.

Obsojeni Gumzer, ki bi bil po prestani 4-mesečni kazni prepeljan v moško kaznilnico, je hotel vsakega izkoristiti ugodnejšo priliko za pobeg. V jetnišnici je pridobil za načrt zaradi žagice kaznjence Marka Perneka, za katerega je vedel, da snazi okna in hodnike po sodišču. Tudi njemu je povedal, kako bo prišla nasproti sodišča neka ženska, ki se bo postavila pred stavbo OUZD. Ko jo bo poklical, mu bo ona vrгла žaglici. Pernek mu je obljubil, da bo storil zanj, kar bo mogel.

8. novembra je res prišla Ana Gumzer-

jeva pred sodišče že okoli pol sedme ure. Zgodilo se je vse, kakor so se domenili. Pernek je poklical, Gumzerjeva pa mu je vrгла skozi okno v papir zaviti žaglici. Obe žaglici je Pernek skril pod omaro na stranišču okrajnega sodišča. Pernek bi moral izročiti Gumzeru žaglici, ko bi žagala na dvorišču drva. Ker mu jih ni kmalu prinesel, je začel Gumzer znova nagovarjati Perneko, da mu jih čimprej prinese v njegovo celico; kajti Gumzer se je bal, da ga ne bi kmalu odpeljali v kaznilnico.

Ko je prišel Pernek na prihodnjem čiščenju znova v stranišče, je vrgl eno žagico v školjko stranišča, drugo je pa nameraval skriti v hačnico. Sodni sluga Jereško pa je opazil, da pri kaznjencu ni nekaj v redu. Poklical je paznika. Pri telesni preiskavi so našli pri Perneku žago.

Pernek je priznal prestopke, izgovarjal pa se je, da si je nazadnje že vso zadevo premislil in da je nameraval žagi odvreči. Zadržal bi mu naj preprečila preiskava. Ana Gumzerjeva pa pravi, da ji je mož rekel, naj mu prinese žaglici, ker ga bodo v kaznilnici najbrže dodelili ključavničarski stroki. Tam bi žaglici rabili.

Pri razpravi je bila Ana Gumzerjeva obsojena na 2 meseca zapore, pogojno za dobo dveh let; Marko Pernek pa je dobil dva meseca nepogojnega zapore.

Pravda zaradi protiverske propagande

ZUPNIK TOŽIL FARANA, KI JE IZSTOPIL IZ VERE, ZARADI PROTIVERSKE AGITACIJE.

Krojaški mojster Ivan Sch., ki ima svojo delavnico v Mariboru, ki pa je drugače doma iz fare Sv. Peter na Medvedovem selu, je prišel pred dobrim letom preko

študija Sv. Pisma v notranji konflikt s cerkvijo ter zaradi tega izstopil iz vere. Nekaj mesecev za njim je izstopil iz vere še brat. Zupnika pri Sv. Petru na Medve-

»Nato je prišel možki in ženska. Ali sta se skupaj pripeljala?« je vprašal inspektor.

»Avto se je ustavil košček dalje od tod, gospod, in slišal sem iti moškega proti hiši. Ravno, ko je prišel, se je pripeljal drugi avto in neka ženska je šla tik za tem možem. Hlišna vrata so bila odprta in oba sta vstopila.«

»Ali morete katerega poznati?«

»Ne, gospod. Sploh jima nisem mogel videti v obraz. Mož je imel temen površnik, meljak klobuk in šal, žena pa črn klobuk in plašč. Oba sta bila srednje velika. Potem ko je žena vstopila, sem slišal čez nekaj časa ropot in krik. Minuto nato sta šofer in še neki mož prinesla ženo iz hiše. In potem je šel šofer mimo mene in me pobli na tla, tako da ne vem dalje ničesar več.« je končal potihlo Bradley.

Iz teme je prišel Jenkins in stopil v voz z osramočenim obrazom.

Reynolds je naročil šoferju, naj pelje nazaj v Yard, potem pa je strogo pogledal svojo pomočnika.

»Zelo obžalujem, da ste morali čakati, gospod.« je začel Jenkins.

»In jaz zelo obžalujem, da vtikate nos v nevarnost,« se je odrezal Reynolds. »In zdaj govorite! Kakšno nerodnost ste spet napravili?«

»Nihov voz ima tablico, ki se da obra-

čati. Zapisal sem si obe številki.«

»To je imenitno delo,« je priznal inspektor. »In je to res vse?«

Jenkins se je odkašljal.

»Dobro, gospod. Nič, kar bi bilo res v zvezi s stvarjo,« je obotavljivo odgovorjal. »Ti ljudje so nam danes povzročili malo neprijetnosti — in tako —« veselo se je namrdnil. »Bojim se, da imajo grdo špranjo v duši.« je dodal. »Zlomil sem pri tem kline svojega noža.«

Inspektor se je tiho zasmejal, toda nenadno je ta smeh prekinil, ko je zavil taksi za vogalom na Beltonsovo cesto.

»In zdaj se samo čudim,« si je rekel Reynolds, »kaj je delala tukaj gospodična Celia Burnettova ob tem času.«

DVAINDVAJSETO POOLVAJE.

Reynoldsov trumel prebije as.

Gospa Selcottova je mrko pogledala, ko so se odprla vrata v njeno spalnico in je vstopila vkusno oblečena žena.

»Misliš, da si na potu v Monte Carlo, mati,« je rekla.

Starejša žena je medlečja sedla v naslanjač, si ogledala obraz v majhnem ogledalcu.

»To je neumna opazka, ko vidiš, da sem tukaj, Denisa,« je rekla gospa Farlingdonova. »Monte Carlo zahteva denar, draga moja.«

Oči Denise Selcottove so postale trde.

»Pred dvema dnevoma sem ti dala za-

liber in objubil si mi, da me ne boš nadlegovala dva ali tri mesece. Kaj si naredila s tem denarjem?«

»Oh, kaj? Računi, obleke,« je prezirljivo zamahnila z roko njena mati. »V moji starosti se mora ženska skrbno oblačiti in jaz si laskam, da nisem videti mnogo starejša od tebe. Nihče bi ne mislil, da sva mati in hčerka. Zares, jaz se trudim, da bi pozabila, da je tebi že devet in dvajset in meni — no, ne misliha na to!«

»Tebi bo prihodnji mesec petdeset,« ji je pripomnila gospa Selcottova. »In jaz se čutim včasih, kakor da mi je sedemdeset,« je vzdihnila. »Obžalujem, mati, ne morem —«

»Ne zahtevam nič več od tebe,« ji je odgovorila gospa Farlingdonova. »To je trenutek, ko nastopi plemenitost tvojega dragega soprega.«

Na obrazu Denise Selcottove se je pojavila jezna barva.

»Ne, niti edinega beliča ne dobiš od Richarda.«

»Prav gotovo dobim, moja draga Denisa, in ti ga boš lepo za to poprosila,« je rekla s poudarkom njena mati. Vseeno mi je, če mu poveš, za koga ali čemu je to. Ampak jutri dobiš zame pet sto liber, če nočeš, da odprem usta, ki ne bodo zaman govorila.«

Njena hčerka se je bridko nasmejala. »Kar odpi jih!« je svetovala. »Potem

boš vsaj ubila kokoši, ki je dostaj nesa zlata jajca, kaj ne da? Dokler imaš skrivnost, lahko sem hodiš in me odiraš; ko pa to ne bo več skrivnost — čemu bi ti jaz potem plačevala za nadaljnje molčanje.«

Gospa Farlingdonova si je prižgala cigareto in zaničljivo plihnila oblak dima.

»Za domnevno sijajno igralko se zdiš zelo počasna. Denisa. Zakon ti je otopil mozgane, mislim. Ako povem, kar vem, bojn to storila za mnogo višjo ceno, kakor bi jo mogla kdaj dobiti od tebe.« Zmignila je z rameni. »Ce tebi ni do tvoje skrivnosti, bo tvojemu možu do njegove. Ampak jaz sem sentimentalna in bi ne rada škodovala lastnemu otroku, čeprav je trd kakor žebelj in me ni imel nikoli rad.«

»Ali se moreš temu čuditi?« je vprašala njena hči. »Kot otrok sem živevala v tujini po penzionatih, in komaj sam te kdaj videla. In ko sem dorasla in pričela na odr, se mi nisi nikoli približala, ker si se bala, da ne bi ljudje uganili tvoje starosti po moji.«

»Pozabljaš, Denisa, da sem bila vdova, ki ni imela drugega premoženja kakor svoj obraz!«

»Kakor vse kaže, ni bila vrednost tvojega obraza zadostna, da bi te zadrževala od tega, da se ne bi venomer obračala name za denar, ki si ga razmetavala v igris,« je odgovorila hči.

